Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

הײַנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 77 (1071) | Łódź, Czwartek 31 Marca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז דאנערשטאג כ"ו אדר ב' תרפ"ז | Nr. 77 (1071)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-7

געפעהרליכער עלילת־דם ביי סאלאניקי

פערשוואונדען צוויי גריכישע קינדער.—אונטערגעהעצטער המון פאדערט, אז די יודען זאלען די קינדער ארויסגעבען.—פאליציי-פרעפעקט אונטערשטיצט דעם המון.—מיטראפאליט אינטערוועניערט לטובת די יודען.—שטארקע מיליטער - אפטיילונג בעוואכט דעם יודישען קווארטאל. — די פערשוואונדענע קינדער געפונען געווארען.

סאלאניקי, 30 (יט"א טעלעגראפיש). אין דער שטאדט פלארינא איז אין צוזאמענהאנג מיט דעם פארשטעהענדען יודישען פסח געקומען צו א געפעהרליכער בלוט-בלבול-העצע, וועלכע האט זיך שיער נישט געענדיגט זעהר טראגיש פאר דער ארטיגער יודישער בעפעלקערונג.

ביי א גריכישער פאמיליע זענען פערלוירען געגאנגען 2 קינדער. עס האבען זיך באלד געפונען פינסטערע פערשוינען, וועלכע האבען גענומען עקשנות'דיג פערשפרייטען קלאנגען, אז די קינדער זענען צוגערויבט געווארען דורך יודען, וועלכע ווילען די קינדער דער'הרג'ענען און זייער בלוט פערנוצען צו ריטואל-צוועקען אויף פסח. דער אונטערגעהעצטער המון האט אנגענומען א דראהענדע שטעלונג, געלאזט זיך אין יודישען קווארטאל און אנגעהויבען שטורמיש פאדערען, אז די יודען זאלען ארויסגעבען די געפאנגענע קינדער.

די העצע-פסיכאזע איז געווען אזוי שטארק און גרויס, אז אפילו דער פאליציי-פרעפעקט האט זיך אנגעשלאסען איהר ווירקונג און האט זיך געווענדעט צום ארטיגען ראבינאט מיט א פאדערונג, די יודען זאלען די קינדער ארויסגעבען.

די סיטואציע איז פאר די יודען געווארען א געפעהרליכע, און מ'האט פון מינוט צו מינוט ערווארט, אז ס'וועט קומען צו א מורא'דיגער יודען-שחיטה.

דער ארטיגער מיטראפאליט האט גענומען איינטערוועניערען לטובת די יודען און בעמיהט זיך צו בערוהיגען די צורייצטע און אונטערגעהעצטע געמיטער. עס איז אויך ארויסגעשיקט געווארען א גרויסע מיליטערישע אפטיילונג, וועלכע האט ארומגערינגעלט די יודישע הייזער און געוואכט, נישט צו דערלאזען צו קיין בלוט-פערגיסונג.

אין אווענד זענען די קינדער געפונען געווארען, און ערשט דאן האט זיך דער המון בערוהיגט און זיך פונאנדערגעגאנגען.

וועגען דעם גאנצען ענין ווערט געפיהרט א שטרענגע אויספארשונג.

צוליב'ן טויט פון לוצאטין

ווערט איינגעארדענט א טרויער-אקאדעמיע אין ווארשא.

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צוליב'ן טויט פון לואידזשי לוצאטי, וועלכער איז געווען א בעקאנטער קאאפעראטיווער טוער, איז פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון דער פערוואלטונג פון דער קאאפעראטיווער באנק. ס'איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען א קאנדאלענץ-דעפעשע צו דער פאמיליע פון פערשטארבענע און איינארדנען א טרויער-אקאדעמיע אין ווארשא.

דייטש-נאציאנאלע פאדערונגען א נייע וועלט-מלחמה

מיט וועמען וועט זיך דייטשלאנד פעראייניגען?

בערלין, 30 (אטע) דער אנפיהרער פון די דייטש-נאציאנאלע בארא פרייטאג, זאגט אן א נייע וועלט מלחמה. די מלחמה וועט זיך אנהויבען פון דער ענגליש-פראנצויזישער קאמפאניע און צוזאמען מיט איטאליען, פוילען און ליטע בעגען רוסלאנד. פרייטאג שרייבט, אז דייטשלאנד קען זיך אנגאזשירען נאר מיט דעם צד, וועלכער וועט ציזאגען אפצושאפען דעם ווערסאילער טראקטאט.

די אמעריקאנישע הלואה פאר פוילען

געשפרעך מיט פראפ. קושיושאנאווסקי.

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין א געשפרעך מיט א צייטונגס פארשטעהער, האט דער דעלעגאט פון דער פוילישער רעגירונג, צו פיהרען אונטערהאנדלונגען וועגען דער אמעריקאנער הלואה פאר פוילען, ערקלערט: ס'איז נאך נישט בעוואוסט פארא באנק קאנצערן עס וועט אנטיילנעהמען אין פינאנסירען די הלואה, יעדענפאלס נישט די דילאן-באנק.

וואס שייך די גרויס פון דער הלואה וועט דאס זיין ווייניגער ווי 100 מיליאן דאלאר. איבעריגענס, האט פראפ. קושיושאנאווסקי בעזאגט, געהט עס נישט וועגען דער גרויס פון דער הלואה. נאך דער דאזיגער הלואה וועלען קומען די ווייטערדיגע, פאר'ן האנדעל, אינדוסטריע און זעלבסט-פערוואלטונגען.

די פוילישע אקציעס אויף'ן עקאנאמישען און פאליטישען געביט שטעהען זעהר גוט. היינט 11 א זייגער פארמיטאג האט פראפ. קושיושאנאווסקי, און דער וויצע-פרעזעס פון „באנק פאלסקי" עמיל מלינארסקי, אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן פינאנץ מיניסטער משעכאווימש און מיט'ן פרעזעס פון „באנק פאלסקי" - קארפינסקי.

שטענדיגער שלום - פער-מיטלער

צווישען פוילען און ליטא.

בערלין, 30 (ספ. טעל.). די היינטיגע בערלינער פרעסע מעלדעט, אז דער ענגלישער געזאנדטער פאר די באלטישע מלוכות, מאגאן האט איבערגעטראגען זיין זיץ-ארט פון ריגא קיין קאוונא. פון די קרייזען, וואס שטעהען נאהענט צו דער דייטשער אמבאסאדע טיילט מען מיט, אז מאגאן וועט זיין דער שטענדיגער פרידענס-פערמיטלער צווישען ליטא און פוילען.

ווארשאווער רעגירונגס-קאמיסאר ענטשולדיגט זיך

פאר יוד. ליטעראטען און זשורנאליסטען - פעראיין.

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). צוליב דער רעוויזיע, וואס איז פארגעקומען אין יודישען ליטעראטען-און-זשורנאליסטען-פעראיין, וועגען וואס מיר האבען נעכטען געמאלדען — איז היינט צום פרעזידיום פון פעראיין געקומען דער רעפערענט פאר יודישע ענינים ביים ווארשאווער רעגירונגס-קאמיסאריאט ה' שטיינבאך.

ה' שטיינבאך, האט אין נאמען פון רעגירונגס-קאמיסאר זיך ענטשולדיגט פאר'ן פרעזידיום פון פעראיין פאר די אונאנגענעהמליכקייטען בעת דער רעוויזיע.

ה' יצחק גארדין ווערט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט פאר אנטי-מלוכה'שע רעדע בעת דער לויה פון ארבייטער טאמאשעווסקי.

יאפאן סאלידאריזירט זיך מיט אמעריקא און ענגלאנד

וועגען דער אקציע אין כינא.

לאנדאן, 30. (אטע) „טיימס" מעלדעט פון טאקיא, אז די יאפאנישע רעגירונג האט זיך דעצידירט אונטערצושטיצען די ענערגישע אקציע פון אמעריקא און ענגלאנד בעת די אונטערהאנדלונגען וועגען די געשעהענישען אין נאנקין.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט די געעהרטע קונדשאפט, דאס אונזער היגיעניש-מעכאנישע

מצה-בעקעריי

לאדז, פאמארסקא 56 (רוג טארגאווא)

הויפט-פערקויף: אין דער בעקעריי-צוקערניע פון

נח וויינבערג, פעטריקאווער 38

שטעהט אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב הרג"ה ש"י האפנער אבד"ק (גייערס מארק). ביי אונז בעקומט מען די שענסטע מצות, געבאקען פון די בעסטע מעהלען צו זעהר מעסיגע פרייזען.

אונזער רעפוטאציאן איז דער געעהרטע קונדשאפט שוין גוט בעקאנט.

מיט אכטונג

נח וויינבערג, זלאטאגורע עט קאמפ.

1852

בעמ.: אונזערע מצות ווערען אויך פערקויפט אויף ריבנא 11, ביי הירשבוים.

ישיבה „מחזיקי הדת" לודז, סאלנא 7.

בעקאנטמאכונג.

די ה"ה יעקב זלמן פראסט און יצחק מאיר לאמאז זענען אפגעשטעלט און זענען נישט מעהר בעפאלמעכטיגט איינצוקאסירען פאר „מחזיקי הדת". עס ווערט געבעטען ביי זיי צוצונעהמען די קארטען, בכדי זיי אונמעגליך צו מאכען מעהר איינקאסירען. עס ווערט אויך געבעטען ביי יעדען אונזערן איינקאסענט צו פערלאנגען א בעפאלמעכטיגונג פון אונז מיט דעם ישיבה-שטעמפעל. אויך מאכען מיר אויפמערקזאם, אז די היינטיגע ביכער זענען פלאמבירט מיט דעם ישיבה-שטעמפעל. ביכער אהן פלאמבע האבען נישט קיין ווערט.

1850

די פערוואלטונג.

7 דאלאר וועכענטליך

אנ'ערשטקל פירמע זוכט זאפארט אויף ארויסצופאהרען קוואליפיצירטע

שטאפערינס

פאר סליידער-שטאפען.

:-: וואוינונג, הין- און צוריקרייזע אויף די קאסטען פון דער פירמע. :-:

צו מעלדען זיך צו דער פירמע נ. אייזענמאן, שיענקעוויטש 84, צימער 11 פון 12 ביז 1 מיטאג און פון 6 ביז 8 אווענד.

1839

היגיעניש געבאקען!

צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג!

מיר מאכען בעקאנט דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג, דאס אין אונזער

היגיעניש-מעכאנישער

מצה-בעקעריי

פאנסקא 91

וועלכע געפינט זיך אויף - און איז אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב הרה"ג ש"י האפנער, לאדז, אב"ד גייער'ס ראיאן

בעקומט מען די שענסטע פיינע אויסגעבאקענע מצות פון דער לאנג-יעהריגער יוד. דאמף מיהל פון נעבעד. כאחאלסקי און קאליש פון מהל № מיט א הכשר פון קאלישער רב.

צו זעהר מעסיגע פרייזען.

דער הורט, ווי אויך דעטאל-פערקויף קומט פאר מעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענט. אויף פאנסקא 91

בעמערקונג: דאס געעהרטע פובליקום ווערט געבעטען צו בעזוכען אונזער הגיענישע בעקעריי בכדי ביי זיך צו איבערצייגען, ווי ווייט דאס כשרות ווערט אפגעהיטעט.

מיט אכטונג פאר די פעראייניגטע יודישע בעקער-מייסטער אין לאדז:

עזרה זעליגמאן, טעלעפאן 41-08.

1844

שעהט, ביליג און גוט!

ענגלאַנד און פראַנקרייך פערמיטלען

אין יוגאָסלאַוויש-איטאַליענישען קאָנפליקט.

פּ אַ ר י ז, 30. (אַטע) דאָס נעכטיגע געשפּרעך פון ענגלישען אַמבאַסאַדאָר לארד קרעווע מיט'ן גענעראַל-סעקרעטאַר פון אויסערן-מיניסטעריום האָט גע-בראַכט צו זעהר וויכטיגע רעזולטאַטען, דער מאַנדאַט פון דער אויספאָרשונגס-קאָמיסיע אויף דער יוגאָסלאַוויש-אַלבאַנישער גרעניץ וועט אַנערקענט ווערען אַלס שטענדיגער. די קאָמיסיע וועט אָפּגערופען ווערען ערשט דעמאָלט, ווען די איצטיגע אָנשטרענגונג וועט זיך איינגאַנצען בערוהיגען, ענגלאַנד און פראַנק-רייך ווילען אַרויסטרעטען מיט די זעלבע פאָרשלאָגען וועגען דירעקטע אונטער-האַנדלונגען אין רוים און אין בעלגראַד.

פּ אַ ר י ז, 30. (אַטע) „זשורנאַל" ערקלעהרט, אַז נאָך די נעכטיגע גע-שפּרעכען צווישען ענגלישען אַמבאַסאַדאָר און דעם פראַנצויזישען אויסערן-מי-ניסטעריום וועלען די פּולמאַכטען פון דער קאָמיסיע אויף דער יוגאָסלאַוויש-אַלבאַנישער גרעניץ זיין ריין פאָרמעלע, איצט ווערען געמאַכט בעמיהונגען וועגען אונטערהאַנדלונגען צווישען יוגאָסלאַוויען און איטאַליען.

ביאַליק דאַנקט נאַטאַן שטראוס'ן

פאַר די 20 טויזענד דאָלאַר הילף-געלדער.

נ י צ אַ, 30 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) אויף זיין רייזע פון ארץ ישראל האָט דאָ גע-ווילט דער בעקאַנטער אַמעריקאַנער כלל-טוער און פילאַנטראָפּ נאַטאַן שטראוס. בעת זיין ווייל ען אין א"י האָט נאַטאַן שטראוס נעגעבען 20 טויזענד דאָלאַר אויף שפּייזע פאַר אַרבייטסלאָזע און אויף צו ערטיילען באַלדיגע הילף.

צו פערטיילען דאָס געלד איז געביל-דעט געוואָרען אַ קאָמיטעט מיט ח. נ. ביאַליק'ן בראש. אין ניצאַ האָט שטראוס בעקומען פון ביאַליק'ן אַ בעריכט פון די פערטיילטע געלדער און אַ טיפען דאַנק אין נאָמען פון קאָמיטעט און פון די, וואָס זענען געשפּייזט געוואָרען. ד. 31-טען מערץ פאָהרט שטראוס אָפּ קיין אַמעריקאַ.

די ארץ-ישראל-אינדוסטרי

און די ענגלישע געזעלשאַפטליכע מיינונג.

י ר ו ש ל י ם, 30 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) דער פערבאַנד פון די אינדוסטריעלער אין תל-אביב האָט געשיקט צום נציב העליון, לאָרד פּלומער אַ דעלעגאַציע, וועלכע האָט איבערגעגעבען אַ מעמאָר-יאַל וועגען מצב פון דער אינדוסטרי אין תל-אביב. אין מעמאָריאַל ווערט געשילדערט די לאַגע פון דער אָרטיגער אינדוסטרי און עס ווערען ארויסגע-שטעלט אַ רייה פאָסטולאַטען.

דער פערבאַנד האָט אויך בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו די פריינד פון א"י אין לאָנדאָן, זיי זאָלען זיך בעמיהען אויפצוהויבען די פראַגע וועגען דער א"י-אינדוסטרי אין ענגלישען פּאַרלאַ-מענט, אינפאָרמירען וועגען איהר לאַגע די פּרעסע און בעקענען מיט די נויטען פון דער אינדוסטרי די ענגלישע געזעלשאַפט.

יודישע וויסענשאַפט אויף דער ווינער אוניווערזיטעט

ווי ע ן, 30 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). דער רעקטאָראַט פון דער ווינער אוני-ווערזיטעט האָט אָפּגעגעבען איינעם פון די גרעסטע אוניווערזיטעט אוי-טאָריטעט אויף איינצואָרדנען קורסען פאַר יודישע וויסענשאַפט. אויף די קורסען וועלען געהאַלטען ווערען פאָרלעזונגען 2 מאָל אין דער וואָך.

רעזולטאַט פון די שטאָט-ראַט-וואַהלען אין פּינסק.

אין אונזער נעכטיגען בעריכט פון די שטאָט-ראַט-וואַהלען אין פּינסק איז אַריינגעפאַלען אַ טעות:

ס'דאַרף זיין פון די לינקע ליסטעס האָבען בעקומען — בונד (865 שטימען) 3 מאַנדאַטען, לינקע פּועלי ציון (730 שטימען) 3 מאַנדאַטען, רעכטע פּועלי-ציון (557 שטימען) 2 מאַנדאַטען; פּ.פּ.ס. (463 שטימען) 1 מאַנדאַט; לינקע (296 שטימען) 0 מאַנדאַטען.

די צאָהל נאַטוראַליזירטע איינ-וואוינער אין תל-אביב.

ת ל - א ב י ב (יט"אַ). די ביטעס וועגען נאַטוראַליזאַציע פון די פערזאָנען, וואָס האָבען ביז איצט פערגאַכלעסיגט זייער בירגערשאַפט רעכט ווערען כסדר ערלעדיגט. אין משך פון די לעצטע 11 חדשים פון אַפּריל 1926 האָבען 3909 יודישע משפחות אין תל-אביב בעקומען די ארץ-ישראל-בירגערשאַפט.

100 טויזענד דאָלאַר אויף אַהן פּראָצענטיגע קרעדיטען אין א"י.

נ י ו - י אָ ר ק, 30 (י.ט.אַ. טעלעגראַ-פיש) דער בעקאַנטער ניו-יאָרקער אינ-דוסטריעלער און פילאַנטראָפּ נאַטאַן לאַמפּערט האָט מנדב געווען 100 טוי-זענד דאָלאַר אויף אַ פאָנד פון אָהן-פּראָצענטיגע הלואות פאַר דער ווירט-שאַפט אין ארץ-ישראל.

לאַמפּערט האָט ערקלערט, אַז אויב דער פאָנד וועט זיך אַרויסווייזען פאַר נוצליך, וועט ער איהם פילפאַך פערגרעסערען.

צום טויט פון פּראָפ. לואידזשי לוצאַטאָ.

ב ע ר ל י ן, 30 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די גאַנץ דייטשע פּרעסע ווידמעט וואַ-רימע אַרטיקלען צוליב'ן טויט פון גרוי-סען איטאַליענישען מלוכה-מאַן, געוועזענעם פּרעמיער פון איטאַליען, פּראָפ. לואידזשי לוצאַטאָ (אַ יוד).

די בלעטער כאַראַקטעריזירען די פער-זענליכקייט פון לוצאַטי'ן און זיינע גרויסע פּאָליטישע פערדינסטען און שעהרייכען אונטער, אַז ער האָט תמיד מוטיג פערטיידיגט די יודען און אויס-גענוצט זיין שטאַרקען איינפלוס, כדי צו קעמפען געגען פערפאָלגונגען פון יודען אין פערשידענע לענדער.

ד"ר הענרי פראָיענטאַל, בעריהמטער יודישער כירורג

פאַלט ארויס פון פענסטער און ווערט דערהרג'עט.

נ י ו - י אָ ר ק, (יט"א) דער בעריהמ-טער יודישער כירורג און ספּעציאַליסט אויף נערווען-קראַנקהייטען ד"ר הענרי פראָיענטאַל איז די טעג אומגעקומען אויף אַ זעהר טראַגישען אופן. ער איז אַרויסגעפאַלען פון אַ פענסטער פון זיין וואוינונג אויפ'ן 7-טען שטאָק און איז אויפ'ן אָרט דערהרג'עט געוואָרען.

דר. פראָיענטאַל איז די לעצטע צייט ליכטיג געווען נישט ביים פולען גע-זונד און האָט נישט געקענט געהן אויף זיינע טעגליכע וויזיטען אין זיין בע-ריהמטען שפּיטאַל אינדערפריה איז ד"ר פראָיענטאַל אַראָפּגעגאַנגען פון בעט און איז צוגעקומען צום גרויסען פענסטער, דאָ האָט איהם אַ פּנים פלוצים אַ שווינ-דעל געכאַפּט אין די אויגען — און ער איז אַרויסגעפאַלען פון פענסטער. דער טויט איז געקומען אויגענבליקליך.

ד"ר הענרי פראָיענטאַל איז אַלט גע-ווען 63 יאָהר. ער איז געבוירען גע-וואָרען אין ווילקעס-באַר, אין פּענסיל-וואַניען, ער האָט געענדיגט אויף דאָק-טאָר זעהר יונג און האָט באַלד אָנגע-הויבען צו פּראַקטיצירען אין ניו-יאָרק, וואו ער האָט שפּעטער זיך פערשאַפט אַ גרויסען נאָמען פון אַ ספּעציאַליסט אויפ'ן געביט פון כירורגיע.

זיין וויכטיגסטער אויפטו איז דאָס שפּיטאַל פאַר געלענק-קראַנקהייטען פון וועלכען ער איז געווען דער גרינדער. דאָס שפּיטאַל איז בעריהמט אויף דער גאַנצער וועלט.

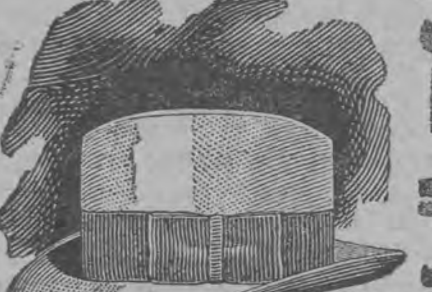

מענער-היטען

אין גרויסען מאָדערנעם אויסוואהל

צו קאָנקורענץ-פרייזען

בעקומט איהר נאָר ביי

מ. קאַפּעל-ווישניק

8 קאָנסטאַנטינער 8.

איך נעהם אויך אַ היטען צו פאַסאָנירען.

1788

א האַרציגען זייט-געזונד!

ווינש איך מיינע ליבע עלטערן, פאַמיליע, פריינד, בעקאַנטע ווי אויך דעם פערלאַג און זעצעריי פון „נייעם פאָלקסבלאַט" צו מיין אָפּפאָהרען צום מיליטער.

חיים ארנשטיין.

עפענטליכע ערקלערונג

אַזוי ווי אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס-זיצונג פון „תומכי אורחים" איז בעשלאָסען געוואָרען, דאָס אויף דער נאָמען פון „פאָלקסבלאַט" נומ' 73 אונטער דעם קעפּעל „וואָס קומט פאַר אין תומכי אורחים"? זאָל פאַר פסח קיין אַנטוואָרט נישט געגעבען ווערען, ווייל צו פיהרען די פּאָלעמיק ווען שטערען די פסח-אַקציע, וואָס עס קען דערמיט שאָדען ברענגען פיל הונדערטער פאַמיליעס, זאָלען איבער דעם קיין אונטערשטיצונג נישט קענען בעקומען. דעריבער ווענדען מיר זיך מיט אַן ערקלערונג צו דער עפענטליכקייט, דאָס מיר אונטערגעשריבענע זענען פעראַנטוואָרטליך פאַר דער גאַנצער הכנסה און הוצאות פון פעראיין „תומכי אורחים" פאַר די גאַנצקייט און רעעלקייט.

מיט דרך-ארץ

קאַסירער פון פעראיין „תומכי אורחים"

דוב בער ראַדזינער

(ציגעל גאַס 29).

קאָנטראָלער פון פעראיין „תומכי אורחים"

מענדעל בערגער

(פּעטריקאָווער 19).

1848

ערקלערונג.

אויף דער נאָטיץ פון „פאָלקסבלאַט" № 73 וועגען דעם, וואָס ס'קומט פאָר אין פעראיין „תומכי אורחים", ערקלער איך, אַז דעם 22-טען מערץ ד. י. בין איך געוואָרען אויסגעוועהלט אַלס פּרעזעס פון פעראיין „תומכי אורחים" און איבערגענומען די גאַנצע לייטונג און איך בין פעראַנטוואָרטליך פאַר דער רע-עלקייט און אָרדנונג פון פעראיין.

מיט דרך-ארץ

פּרעזעס פון הילפס-פעראיין

„תומכי אורחים"

דאַוויד לייזער פּליוואַצקי

פּאָמאָרסקאַ 25.

1847

מצה-רייבעכץ

איינגעגעבעקס

כשר לחג הפסח אונטער דער השגחה פון לאָדזער ראַבינאַט איז נור צו בעקומען ביי

ליבערמאַן, 10 לאַגעווניצקאַ 10

בעמערקונג: ס'ווערט אָנגענומען צו מאָהלען צו זעהר ביליגע פּרייזען און געגען גוטע בעהאַנדלונג. 1829

מורעה ואזהרה

מאת הרב שליט"א מאַנדזשעיאָוו

צו די, וועלכע דינגען יאַטקעס אין

אנדזשעיעוו, אַנדרעספּאָל, וויִשניאָווע-גורא!

היות צו קענען האָבען אַ געהעריגע השגחה אויף כשרות איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוגעבען הכשרים נור די יאַטקעס, וועלכע פערקויפען פלייש וואָס ווערט גע'שחט'ען אין היגען שחט-הויז אין אַנדרעספּאָל דורך אונזערע שוחטים. דאַגעגען וועט ווע-רען פערעפענטליכט בכל היתר ואיסור, אַז די יאַטקעס, וואָס פער-קויפען פרעמד פלייש זענען אָהן שום השגחה. יעדער יוד, וואָס איז נזהר אין נבלות וטריפות וועט אין די יאַטקעס נישט קויפען. דעריבער בין איך פאָראויס מודיע, אַז עס ליגט אין זייערע איי-גענע אינטערעסען נישט צו דינגען קיין אַנדערע יאַטקעס, נור די וועלכע וועלען זיך אונטערוואַרפען דעם אויבענדערמאַנטען בעשלוס.

ברגשי כבוד

משה אהרן שווערמאַן

אב"ד מאַנדזשעיאָוו וסביבי'.

1838

מוטערס!

פערלאַנגט אין די אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקשנעס דעם היגיענישען

פּודער פאַר קינדער

„Puder Dzidzi"

(מיט'ן העהנדעל) 1671

וועלכער דערהאַלט דעם קינד'ס קער-פּער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאַכטעל 60 גראָשען.

איך קויפט און פערקויפט

מעבעל

דיוואַנעס, פּעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, טאַמאַ-וואַרען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19

(דזיעלנאַ)

און מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערש. גענוצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1833

וויכטיג!! ה"ה פּריזער!

העלניש- און בלומען-וואַטער אַ קילאָ 3.80 זל.

חעזשעמאל אַ קילאָ 3.25 זל.

ראָזיר-פּראַשעק אַ קילאָ 6.50 זל.

בריליאַנטינע אַ קילאָ 4.00 זל.

און אויך אַלע אַנד. פּריזיר-אַרטיקלען צו ביליגע פּרייזען.

A. ROZENSON

ŁÓDŹ, ZGIERSKA 16.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען. ציינער-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציע-לער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אַ זייגער אָוונט. ביליגע פּרייזען. 1841

לאָדז. 31. מערץ. 1927

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 31. מערץ. 1927

מרגלים

בײַזוילינגע און נאַרישעזאַכען.

פאַר פסח קריכט אַרויס פון די לעכער דאָס גאַנצע ביסעל יודישע אָרימקייט און בײַ די ליבע שטראַהלען פון דער ערשטער פריהלינגס-זון ווערען דעמאָנסטרירט די אייטערדיגע אָדער פערבאַקענע און פערהאַרטעוועטע מכות.

די טעג איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ צעטעל פון פעראײנען און אינסטיטוציעס וואָס האָבען זיך געווענדעט נאָך סובסידיעס צו דער לאָנדאָנער יודישער פילאַנטראָפּישער צענטראַלע, און ווער איז אַלץ נישט געווען אין דער רשימה! דאַכט זיך, נישטאָ אַזאַ אבר וואָס זאָל נישט וועה טון, נישטאָ אַזאַ געבים, וואָס אָל זיך נישט נויטיגען אין הילף!

איז אָבער ווייניג דאָס האַרץ-קלעמעניש אין די בושה פון דעם סיסטעמאַטישען און פלאַנמעסיגען אָדער נישט פלאַנמעסיגען שנאָרען און זשעברעווען, קומט צו דער בזיון-וועהטאַג, אויף וועלכען נאָר דער אָרימאַן, דער הילף-בעדערפטיגער איז אויסגעשטעלט. ווייל נאָר דער קבצן איז דאָך אָנגעוויזען אויף אַזאַ מין פערגעניגען: עס קומט צו איהם אַ פילאַנטראָפּ און וויל שוין עפענען זיין האַרץ און בײַטעל, זייענדיג גערירט פון יענעמ'ס עלענד, רוקט זיך אונטער אַ שכן און גיט אַ שעפּטשע אין אויער: אָט דעם נעהט איהר העלפען? איך האָב דאָך מיט די אייגענע אויגען געזעהען, ווי זיין שוועסטערקינד'ס חבר'טע האָט געגעסען אַ בולקע מיט פוטער, און ער אַליין האָט נאָך אין שאַנק הענגען אַ גאַנץ היבשען פאַלטען?

פוילען און רומעניען זענען בעזוכט געוואָרען פון צוויי אַמעריקאַנער „פאָרשער". דער ערשטער איז אַ פיפיגער זשורנאַליסט און הייסט לואי פישער, און זוכט מסתם „פּובליסיטי" (רעקלאַמע), דער צווייטער, דער ספעציאַליסט אויף רומעניען, איז אַן אַמעריקאַנער „קאָלאָנעל", אַ פּולקאָווניק, מיט'ן נאָמען אַמענט.

לואי פישער האָט געגעבען אַ שמעק צו די יודען אין פוילען, און איצט גיט ער אָפּ אין אַמעריקאַ בעריכטען: ס'איז בײַ די פוילישע יודען אַלץ „אַלרייט", ס'געהט זיי אַזוי גוט, אַז כמעט נעהם אַ טייל פון דער גוטסקייט און שענק אָוועק אויף אַ נייעם באָקס-רינג אין טשיקאַגאָ. די הילף פון „דזשוינט" איז לגמרי איבריג, און געלד-מיטלען, וואָס ווערען געגעבען, ווערען אויף פערשווענדעט (אַז מ'שמועסט וואָלטאַג איז דאָך נישט שייך צו זאָגען).

דער קאָלאָנעל אַמענט האָט „נאָכגעפאָרשט" די לאַגע פון די יודען אין רומעניען האָט ער אָהן דער בעגלייטונג פון אַ סעקוראַנצאַ-אַגענט, אָדער פון אַן אַנדער רעגירונגס-בעאַמטען קיין טריט נישט געטון.

און די יודען אין רומעניע פערשטעהען אַ שפּאַס און אַ רמז: אדרבא, זאָגט נאָר, אַז מ'האָט אייך געשלאָגען, וועט מען אייך די איבעריגע ציינער אַרויסזעצען.

אין רעזולטאַט פון די „פאָרשונגען" לאָזט זיך שוין דער קאָלאָנעל אינטערוויואירען אין בוקאַרעשט און איז מודיע פאַר דער וועלט און איהר אומגעגענד, אַז די ידיעות וועגען אַנטי-יודישע עקסצעסען אין רומעניען זענען גרונדלאָז (די פּאָט-אַגענטור האָט שוין די ערקלערונג אויסגעכאַפּט, ווי אַן אבן טוב).

און צו דעם בעוואוסטזיין פון דער פאַקטישער נויט, פון דעם וויסטען עלענד און שוצלאָזיגקייט, קומט צו — אַ דאַנק דער טאַט-קרעפטיגער אונטערשטיצונג פון בײַזוויליגע אָדער מפשות'דיגע פאָרשערס, דער אפשר נאָך פיינליכער בעוואוסטזיין פון אַ מענשען, וואָס מ'מאַכט חוזק פון זיינע ליידען, וואָס מ'שטעלט איהם פאַר אַ ליגנער און סימולאַנט.

ע. נ—ן.

אפיציעלע איינלאַדונג פון יודישע עמיגראַנטען.

דורך צוויי דרום-אַמעריקאַנער רעפּובליקען.

(קאָרעספּאָנדענץ פון ניו-יאָרק צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון „היאַס" וואָס איז לעצטענס פאָרגעקומען אין ניו-יאָרק זענען פאָרגעלעזען געוואָרען בעגריסונגען פון די רעגירונגס-פערטרעטער אין ניו יאָרק פון פּאַראַגוואַי און פּערו. ווילליאַם וואַלאַס ווייס, דער קאָנסול פון פּאַראַגוואַי האָט אין זיין בעגריסונג געשריבען:

„די רעגירונג פון פּאַראַגוואַי האָט די פריינדליכסטע סענטימענטען פאַר אַלע געזונדע פערזאָנען, וואָס קומען אַריין אין לאַנד און זענען גרייט צו אַרבייטען צו דערגרייכען אַן ערפאָלג. איך בין אין דער לאַגע אייך צו פערזיכערען, אַז דאָס יודישע פאָלק, וואָס האָט געגעבען גענוג בעווייזען, אַז עס האָט אַלס אַ ראַסע, פעהיגקייט פאַר אַרבייט און בעגייסטערונג פאַר פּראָגרעס, וועט פריינדליך אויפגענומען ווערען אין פּאַראַגוואַי.

אין אַ ענליכען זין האָט געשריבען דער קאָנסול פון פּערו אין ניו-יאָרק. נאָכדעם האָט דער פּרעזידענט פון „היאַס" הערמאַן איבערגעגעבען אַן איבערבליק איבער דער פערצווייגטער טעטיגקייט פון „היאַס", אָנווייזענדיג, אַז דער קאַמף צו בעפרייען פון דער קוואָטע-גזירה די פאַמיליעס פון די מענער און פאָטערס, וואָס זענען שוין אין אַמעריקאַ מוז ווייטער אָנגעפיהרט ווערען זעהר ענערגיש. ער האָט אויך אויסגעדריקט אַ שטאַרקען פּראָטעסט געגען דער געפּלאַנטער רעגיסטראַציע-גזירה אויף אימיגראַנטען.

די בעשרענקונג פון אימיגראַציע האָט פערגרעסערט די אויפגאַבען פון „היאַס" אויף בײַדע זייטען ים. ה' הערמאַן האָט דאַן איבערגעגעבען די נייע פּלענער פון דער צוזאַמענאַרבייט מיט דער „יקא" און „עמיגדירעקט".

צוליב די עמיגראַציע-געזעצען אין אַמעריקאַ, האָט ער געזאָגט, מוז מען געפינען נייע לענדער פאַר יודישע אימיגראַציע. מען קען איצט שיקען יודישע וואַנדערער אין די רעפּובליקען פון דרום-אַמעריקאַ אין אַפריקאַ און אין אויסטראַליען. די לענדער זענען זיי אָבער פרעמד און מען מוז צוגרייטען פריהער, אַז די עמיגראַנטען זאָלען קענען געפינען פּרנסה און זיך שנעל אַקלימאַטיזירען אין די דאָזיגע לענדער. די אויפגאַבע פון די דריי קערפּערשאַפטען וועט זיין צו געבען די עמיגראַנטען אַלע נויטיגע אינפאָרמאַציעס מכּח די לענדער וואו זיי ווילען פאָהרען צו בעשיצען די עמיגראַנטען און זיי געבען אַלע נעצליכע ראַטען: צו לערנען די עמיגראַנטען די שפּראַך פון די לענדער וואו זיי קומען: צו אויפנעמען די עמיגראַנטען אין די לענדער וואו זיי קומען, צו אויסהאַלטען אימיגראַנטען הייזער אין די האַפען-שטעט פון די נייע לענדער צו בעזאָרגען די אימיגראַנטען מיט אַרבייט, צו שאַפען קרעדיט פאַר זיי, צו גרינדען פערשידענע קורסען פאַר די אימיגראַנטען אין די פערשידענע לענדער. פאַר דער אַרבייט, האָט הערמאַן געזאָגט, האָט „היאַס" נויטיג אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר פאַר די קומענדע דריי יאָהר און ער האָט אַפּעלירט צו די יודען פון אַמעריקאַ זיי זאָלען העלפען שאַפען די סומע.

אויפ'ן צוזאַמענפאָהר האָט גענומען דאָס וואָרט סענאַטאָר דר. קאָפּלאַנד פון ניו-יאָרק, וועלכער האָט מיט בעגייסטערונג גערעדט וועגען די נייע פּלענער פון דער „היאַס". ער האָט געזאָגט, אַז איצט זענען קיין אַנדערע אויסוועגען און מיטלען נישטאָ צו העלפען דעם יודישען וואַנדערער וואָס קלאַפּט אומזיסט אין די טויערן פון אַמעריקאַ. אַהער לאָזט מען זיי נישט אַריין און בלייבען אין די אַלטע לענדער איז אוממעגליך.

דער סענאַטאָר האָט אַטאַקירט די נייע קוואָטע, וואָס איז באַזירט אויף דעם צענזוס פון 1890. די דאָזיגע קוואָטע, האָט דער סענאַטאָר געזאָגט, איז נישט יושר'דיג. ענגלאַנד וועט האָבען פון דער קוואָטע די גרעסטע טובה, די יודען די גרעסטע רעה.

נאָך הייסע דיסקוסיעס איז דער אָפּמאַך מיט „יקא" און „עמיגדירעקט", ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, אַקצעפּטירט געוואָרען. נאָכדעם ווי עס זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע וויכטיגע בעשלוסען וועגען דער ווייטערדיגער טעטיגקייט פון „היאַס" איז דער צוזאַמענפאָהר געשלאָסען געוואָרען.

(יט"א)

יודישע נייעס.

אויסצייכנונג פון פראַנצויזישע יודען.

פּאַריז. (יט"אַ). דער פּראָפעסאָר פון פיזיאָלאָגיע אויפ'ן פּאַריזער אוניווערסיטעט פּראָפ. לאַמאַר, אַ יוד און ה' דאַנציגער — הויפּט-סעקרעטאַר פון לאַנד-פערבאַנד פון די אָרגאַניזאַציעס פאַר פיזישער ערציהונג זענען בעשטימט געוואָרען אַלס קאַוואַלערען פון עהרען-לעגיאָן.

אָרגאַניזאַציע פון די אַגודיסטישע פרויען פאַר דעם ארץ-ישראל-אויפבוי.

ירושלים. (יט"אַ). דאָ האָט זיך געגרינדעט אַ געזעלשאַפט פון אַגודיסטישע פרויען. די נייע אָרגאַניזאַציע האָט זיך געווענדעט מיט אַן אויפרוף צו אַלע אַגודיסטישע פרויען אויף דער וועלט זיי זאָלען מיט אַלע מיטלען אונטערשטיצען דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל.

אויסשטעלונג „די יודישע פרוי" אין פּאַריז.

פּאַריז. (יט"אַ). דאָ איז געעפענט געוואָרען אין די סאַלאָנען פון אַרבייטס-מיניסטעריום אַן אויסשטעלונג פון פעראיין פון יודישע פרויען אין פראַנקרייך: צום אָרגאַניזיר-קאָמיטעט פון דער אויסשטעלונג געהערען די בעקאַנטע ציוניסטישע טוערין פרוי געטער, פּרל. שאַך, פרוי זלאַטאָפּאָלסקאַ א.אַ.וו. די גרעסטע אויפמערקזאַמקייט ציהט אויף זיך די ארץ-ישראל-אַבטיילונג, וואָס ענטהאַלט אויך קונסט-אויסאַרבייטונגען פון „בצלאל". די הכנסה פון דער ארץ-ישראל-אַבטיילונג איז בעשטימט פאַר'ן „מאַרמאָרעק וואַלד" אין ארץ-ישראל.

פון יודישען לעבען אין רוסלאַנד.

דער רב און די גענז, — די מאָרד-געשיכטע פון אַ יודישען יונגערמאַן.

פון קיעוו שרייבט מען דעם מאָסקווער „עמעס":

„בראַוואַרי איז אַ שטעטעלע די גרויס ווי אַ גענייך, בעהאַלטען אין וואַלד, ווי אַ נעסט צווישען ביימער. פון קיעוו איז עס מיט'ן האַנד צו דערלאַנגען. מען פאָהרט אַהין מיט'ן טראַמוויי; פוהרים פיהרען פון דאָרט אין שטאָדט אַריין מילך און איבער-פּראָדוקטען — אויסגעהאָדעוועטע פעטע גענז. אָט דאָס איז דער „מסחר" פון בראַוואַרי. יאָ, עס איז פערהאַן אין בראַוואַרי אַ קאָאָפּעראַטיוו וואָס בעזאָרגט יודישע קיעווער קצבים מיט כשר פלייש. דער רב פון שטעטעל ווילענסקי, האָט געהאַט אַן אָפּמאַך מיט'ן היגען שוחט, לויט וועלכען ער האָט בעקומען 20 פּראָצענט פון שחיטה-געלד.

אין איין שעהנעם פריה מאָרגען איז אין בראַוואַרי געקומען אַ יונגערמאַן און האָט ערקלערט:

— היות, זאָגט ער, מיין נאָמען איז שוחט און מיין פאָטער איז טאַקע דאָ אין בראַוואַרי אויך געווען אַ שוחט, וויל איך אויך קוילען גענז.

דער רב האָט פּראָבירט מיט איהם איינ'טענה'ן. עס האָט איהם אָבער נישט געהאָלפען. האָט ער גענומען שרעקען מיט „אָפּגעשניטענע יאָהרען". דער נייער שוחט האָט זיך אָבער ווייניג וואָס דערשראָקען. ער האָט זיך גענומען גאַנץ געשמאַק קוילען גענז, עופות און דערצו נאָך ממש אומזיסט. דער רב איז געוואָרען אויסער זיך. זיינע פּראָטעסטען האָבען זיך אַזש דערטראָגען קיין קיעוו און די פאָרשטעהער פון דער קיעווער קהלה האָבען זיך מטריח געווען און געקומען קיין בראַוואַרי. דאָס שטעטעלע איז געגאַנגען כאַדראָם. די „אסיפת רבנים" האָט זיך געצויגען אַ גאַנצען טאָג. געוואונען האָט דער נייער שוחט, מיט'ן הסכם פון די קיעווער רבנים, האָט ער נאָך געשמאַקער געקוילעט די בראַוואַרער גענז. דער רב ווילענסקי איז אָבער אויך נישט געשלאָפען. ער האָט זיך אויך אַריינגעזעצט אין טראַמוויי און זיך אַראָפּגעכאַפּט אין קיעוו אויף פּאָדאָל צו די קצבים און ער האָט זיי אויך גענומען סטראַשען מיט „אָפּגעשניטענע יאָהרען" אויב זיי וועלען נישט אויפהערען צו קוילען בײַ דעם נייעם שוחט.

— רבי, האָבען געטענה'ט די קצבים, פאַרוואָס קומט אונז עפּעס „אָפּגעשניטענע יאָהרען"?

— וואָס הייסט פאַרוואָס? האָט זיי דער רב בייז געענטפערט דעראויף, אַז די גאַנצע שחיטה פון דעם קאָאָפּעראַטיוו איז טריפה.

דאָס האָט שוין נישט געקענט דערלאָזען דער קאָאָפּעראַטיוו. די אַגיטאַציע פון רב האָט געבראַכט שאָדען. דער קאָאָפּעראַטיוו האָט דעריבער אָנגעקלאָגט דעם רב אין געריכט. און דאָס יודישע געריכט האָט פעראורטיילט דעם רב פאַר שטערען די אַרבייט פון קאָאָפּעראַטיוו, צו אַ חודש טורמע".

„עמעס" דערצעהלט:

„לייזער גרויס אַ יונגערמאַן פון נאָווגראַד-וואָלינסק, איז געקומען קיין קיעוו צוליב'ן פּריזיוו. אגב, האָט ער זיך אַריינגעכאַפּט צו זיינעם אַן אַלטען בעקאַנטען רעוועקאַ, וועלכער האָט איהם אַלס שטאָדט-מענש געדאַרפט בעקענען מיט דער שטאָדט און מיט איהרע פערגעניגענס.

אין אָוונט זענען בײַדע גוטע פריינד מיט נאָך אַ דריטען, ביליקאָף, אַרויסגעגאַנגען פון שטוב. אין גאַס האָבען זיי בעגעגענט ביליקאָפ'ס אַ בעקאַנטע, אַ פּראָסטיטוטקע, מיט'ן נאָמען „פּראַניע". מען האָט זיך בעקענט, און אַלע פיער זענען אַריינגעגאַנגען אין אַ ביער-האַלע. געצאָהלט האָט לייזער גרויס, אַן אויסגעפּוצטער יונגערמאַן, אין שטיוועל פון בעלען לעדער, מיט אַ גאָלדענעם רינג אויף די פינגער. אַז אַלע זענען שוין געווען גוט אָנגעטרונקען האָט גרויס גענומען „פּראַניע'ן" אונטער'ן אָרעם און אַ זאָג געטון צו די איבעריגע:

— איך וועל צופאָהרען אין האָטעל אַריין און אין גיכען קומען.

רעוועקאַ האָט איהם אפילו נאָכגעשריגען, אַז ער זאָל זיין פאָרזיכטיג, ווייל ער קען נישט די שטאָדט, אָבער גרויס מיט זיין בעגלייטערין האָבען זיך שוין געזעצט אויף אַ דראָזשקע און זענען אָוועקגעפאָהרען.

מעהר האָט רעוועקאַ זיין גוטען ברודער נישט געזעהן. ער האָט טעלעגראַפירט קיין נאָווגראַד-וואָלינסק, נאָר קיין ענטפער נישט בעקומען. ער איז געגאַנגען מיט ביליקאָף'ן צו „פּראַניע'ן" זיך אָנפרעגען, אָבער זי האָט געענטפערט:

— ווייסט איהם דער טייוועל, מיר האָבען זיך מיט איהם נאָך אויפ'ן וועג צוקריגט.

אין דער צייט, ווען רעוועקאַ האָט אַרומגעזוכט זיין גוטען ברודער, האָט מען אין איינעם אַ הינטער-הויף געפונען אַ טויטען קערפּער פון אַן אומבעקאַנטען מאַן. אַ שפּור-הונד האָט געבראַכט די אַגענטען פון דער פּאָליציי צום צווייטען הויף, וואו עס האָט געוואוינט די בירגערין סינקאָרזשעווסקאַ, די באַלעבאָסטע פון אַ „הייזעל". די פּאָליציי האָט געוואוסט, אַז די דאָזיגע פרוי איז דאָס ווייב פון דעם בעוואוסטען באַנדיט מיכאַיל קוזנעצאָוו, „פּראַניע'ס" אַ ברודער.

אַ רינגעלע נאָך אַ רינגעלע האָט זיך ענטפּלעקט דער גאַנצער ענין. די פּראָסטיטוטקע „פּראַניע" אָדער ווי איהר ריכטיגער נאָמען איז, יעפראָסיניע קוזניעצאָוואַ, האָט דערציילט, אַז אַרויסגעהענדיג פון ביער-האַלע האָט זי בעגעגענט איהר ברודער און איהם געזאָגט, אַז זי האָט „אַ גוטען גאַסט". קוזנעצאָוו האָט איהר געהייסען פאָהרען מיט'ן „גאַסט" צו דער סינקאָרזשעווסקאַ, און אַליין איז ער מיט זיין פריינד, דעם באַנדיט סערגעי פּוזין געקומען שפּעטער אַהין. לייזער גרויס איז געווען טויט שכּור און איז געפאַלען אויפ'ן בעט און גלייך אַנטשלאָפען געוואָרען. סינקאָרזשעווסקאַ איז אויך אַנטשלאָפען געוואָרען פון שכירות. אין דער צייט האָט קוזנעצאָוו מיט פּוזינ'ען לויט'ן צייכען פון דער שוועסטער און אין דער אָנוועזענהייט פון נאָך איינער אַ גרעפין לושעצקי, זיך אַרויפגעוואָרפען אויף גרויס'ן, האָבען איהם דערשטיקט און אַריינגעשלעפּט אין דעם נאָהענטען הויף. בײַ דעם דער'הרג'עטען האָבען זיי געפונען בלויז אַ רובעל מיט צוואַנציג קאָפּיקעס.

דאָס געריכט האָט פאַר'משפּט קוזנעצאָוו'ן, זיין שוועסטער און פּוזינ'ען צו 10 יאָהר טורמע. די גרעפין לושעצקי צו 8 יאָהר טורמע. די פרוי סינקאָרזשעווסקאַ איז פריי-געשפּראָכען געוואָרען. אָבער נעהמענדיג אין אַנבעטראַכט איהר פערבינדונג מיט דער פערברעכערישער וועלט, האָט דאָס געריכט אָנערקענט איהר פאַר סאָציאַל-געפעהרליך און בעשלאָסען איהר אַרויסצושיקען פון קיעווער קרייז אויף דריי יאָהר.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

נייער פאלקסבלאט
31. מערץ 1927.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
31. מערץ 1927.

31
מיטוואך
כז
אדר ב תרפ"ז

מערץ
זון-אויפגאנג 5.37
זון-אונטערגאנג 5,50
לענג פון טאג 12,13

וויצע-פרעמיער בארטעל זאגט צו בוי-קרעדיטען פאר לאדז.

דער בעזוך אין לאדז האט דאך עפיס געווירקט.

(ס) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז דינסטאג אויפגענומען-געווארען אויף אן'אודיענץ ביים וויצע-פרעמיער בארטעל דער וויצע-פארזיצער פון „לאקאטאר". ער האט פעסטגעשטעלט די נויטיגקייט צו בויען קליינע הייזלעך פאר ארבייטער און אינטעליגענץ.

דער וויצע-פרעמיער האט דערויף ערקלערט, אז די רעגירונג גיט זיך אפ א רעכענונג וועגען דער נויטיגקייט צו פערלייכטערען דאס בויען אזעלכע וואוינונגען. די רעגירונג האט דעריבער בעשלאסען, אז די צינזען צוזאמען מיט דער הלוואות אמארטיזאציע זאלען נישט בעטרעפען מעהר ווי 3 פראצענט, כדי די בוי-קאאפעראטיווען זאלען זיין אומשטאנד צו בויען.

בעת זיין אנוועזענהייט אין לאדז האט געזאגט ווייטער דער וויצע-פרעמיער, האב איך זיך איבערצייגט און וואס פאר א שווערע בעדינגונגען עס וואוינען די לאדזער ארבייטער. זיי דארפען קענען מיט 20 פראצ. פון זייער קליינעם פערדינסט צו דעקען די בוי-קאסטען. דעריבער האט דער וויצע-פרעמיער בעשלאסען אויפצושטעלען די פראגע וועגען בוי-קרעדיטען צוזאמען מיט דער גאוועליזאציע פונ'ם בוי-געזעץ שוין אויפ'ן דער נאהענטסטער זיצונג פון מיניסטארען ראט וואס וועט פארקומען מארגען פרייטאג, ער וועט זיך בעמיהען, אז די פראגע זאל ווי שנעלער ערלעדיגט-ווערען.

פאבריקס-דעלעגאטען וועגען דער ארביטראזש-הוספה.

ארבייטער ווערען גערופען צו האלטען זיך אין די ארגאניזאציעס, כדי צו זיין גרייט צו א נייער אקציע.

(:) נעכטען זענען פארגעקומען פערזאמלונגען פון די פאבריקס-דעלעגאטען פון „פראצא" און פון די קלאסען-פעראיינען.

אין לאקאל פון „פראצא" איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע ה' קאזימירטשאק, וועלכער האט אנגעוויזען, אז בעת די אונטערהאנדלונגען אין ווארשא, האט דער וויצע-פרעמיער בארטעל ארויסגעוויזען פערשטענדניס פאר די ארבייטער-פאדערונגען. ווען ס'איז אבער געקומען צום געבען די הוספה האט דער וויצע-פרעמיער בארטעל אנערקענט נישטיגע פראצענטער פאר די ארבייטער:

די ארבייטער פראטעסטירען דעריבער אמשארפסטען געגען דער קליינער הוספה, וועלכע ס'האט אנערקענט די ארביטראזש-קאמיסיע און אויך געגען דעם, וואס פון דער הוספה זענען אויסגעשלאסען - געווארען די פאבריקס-מייסטער און די ביורא-אנגעשטעלטע.

אין דעם זין איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע.

אין לאקאל פון די קלאסען-פעראיינען האט פאר די פאבריקס-דעלעגאטען רעפערירט ה' וואלטשאק. ער האט אנגעוויזען, אז פון דער הוספה געניסט נאר א קליינער טייל ארבייטער, דאגעגען דער ווייט-גרעסטער טייל האט בעקומען גראשענס.

די ארבייטער האבען דאסמאל זיך ווידערשמאל געלאזט אנרעדען צו א רעגירונגס-ארביטראזש און זיך אזויארום אנ'איבעריג מאל איבערצייגט, אז פון דער רעגירונג וועלען זיי גארנישט בעקומען.

אויסערדעם, וואס דער וויצע-פרעמיער בארטעל האט אויסגעשלאסען פון דער הוספה די פאבריק-מייסטער און ביורא-אנגעשטעלטע, האט ער אויך גרינגעשעצט די פאדערונגען פון די ארבייטער וועגען ענגלישען שבת, איבער'שעה'ן א. ד. גל.

נאכ'ן רעפעראט האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע, בעת וועלכער א רייה דעלעגאטען האבען גערופען די ארבייטער צו האלטען זיך ביי די ארגאניזאציעס, כ"י צו זיין גרייט צו א נייער אקציע.

אין דער אנגענומענער רעזאלוציע ווערט פראטעסטירט געגען דעם, וואס די ארביטראזש-הוספה האט איינגעטיילט די ארבייטער אין קאטעגאריעס און געגען דעם אויסשליסען די פאבריק-מייסטער און ביורא-אנגעשטעלטע פון דער הוספה

די אינדוסטריעלער זענען צופרידען פון ארביטראזש-אורטייל.

זיי זאגען, אז די הוספה וועט געדעקט ווערען דורכ'ן העכערען די מאנופאקטור - פרייזען בלויז אויף דעם אינערליכען מארק.

(ס) די לאדזער אינדוסטריעלער פעראיינען האבען עהערגעכטען אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ, כדי צו נעהמען א שטעלונג צו דעם ארביטראזש אורטייל וועגען די הוספות פאר די ארבייטער.

א רייה רעדנער האבען אנגעוויזען, אז אין אלגעמיין וועט די הוספה גארנישט שאדען דער אינדוסטריע און וועט אויך נישט ווירקען שלעכט אויף דעם עקספארט.

די הוספה וועלען זיך די אינדוסטריעלער אויסגלייכען דורכ'ן הויבען די פרייזען בלויז פאר'ן אינערליכען מארק. (די פרייזען זענען נאך געשטיגען פארן ארביטראזש-אורטייל, און דאס אויף א סך מעהר פראצענט, ווי די הוספה מאכט אויס.—רעד.).

ווייטער איז אנגעוויזען געווארען, אז די העכסטע הוספה-„סטאווקע" איז נאר חל אויף א קליינעם טייל ארבייטער, אזוי, אז די פראדוקציע וועט דערפון גאנץ קנאפ ליידען.

אין אלגעמיין זענען די אינדוסטריעלער צופרידען פונ'ם ארביטראזש-אורטייל און זיי האלטען, אז אויך די ארבייטער דארפען זיין צופרידען...

פסח-סובסידיעס פון דער קהלה.

די פסח-הילף קאמיסיע ביי דער קהלה-פערוואלטונג האט אפגעהאלטען איהר זיצונג, כדי צו בעשטימען די פערטיילונג פון די פסח-סובסידיעס. הגם קיין געלד איז נאך נישטא, איז בעשלאסען געווארען פאלגענדע פערטיילונג:

קולטור-אמט - 8.000 זל.; צענטראלען-האנדווערקער פערבאנד (פאלודניאווא 4 - 4.250 זל.; קליינהענדלער (וואוואדזקא 5) לוין-וועבער און שניידער-כאלופניקעס - 4,250 זל.; סאציאליסטישע האנדווערקער (זאכאדניע 66) - 500 זל.; „פועלי-אמוני-ישראל" - 1,000 זל.; קליינהענדלער-פעראיין (אגראדאווא 10) - 2,000 זל.; פאר די פריוואט-אדאפטירטע יתומים - 1,750 זל.; קויף פאר יודישע זעלנער - 5,500 זל.; פאר די יודישע ארעסטירטע - 7,500 זל.; פאר'ן „דאבראטשינאשטש" - 20,000 זל. און אויף צו פערטיילען אין דער קהלה גופא 20,000 זל.

וואהלען צו דער קראנקען-קאסע וועלען פארקומען אין מאי.

(ס) די פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע האט בעשלאסען אויסצוטיילען א ספעציעלע קאמיסיע פאר די וואהלען צו דער קראנקען-קאסע. די 3-יעהריגע קאדענץ פון דער קראנקען-קאסע ענדיגט זיך אין מאי און די נייע וואהלען דארפען פארקומען אין פערלויף פון 6 וואכען נאכ'ן אפלויף פון דער קאדענץ. ס'איז בעשלאסען געווארען, אז אלע פראקציעס, וואס זענען רעפרעזענטירט אין דער קראנקען קאסע וועלען צושטעלען זייערע קאנדידאטען פאר דער קאמיסיע, וועלכע וועט מאכען אלע פארבערייטונגען, אז די וואהלען זאלען קענען פארקומען אין מאי.

Dr.-med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, מענערשע און פע-נער-שעהכע קראנקהייטען. 9
היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

פון מיליטער-געריכט.

שיערושאנט ווערט פער'משפט אויף 1 יאהר טורמע און פרובט בעגעהן זעלבסטמארד אין געריכטס-זאל.

(§) אין לאדזער מיליטער-געריכט איז בעטראכט געווארען דער פראצעס געגען דעם שיערושאנט אנדזשעי טשמיעל, וועלכער איז געווען בעשולדיגט, אז ער האט פערגוואלדיגט די 20-יעהריגע אירענא סטעלמאשטשיק, וועלכע איז שפעטער צוליב חרפה בעגאנגען זעלבסטמארד.

צוליב דעם, וואס טשמיעל איז געווען דער דירעקטער שולדיגער אין דעם זעלבסטמארד האט איהם די מיליטער-מאכט צוגעצויגען צו דער פעראנטווארטליכקייט און פערפיהרט געגען איהם א פראצעס.

דאס געריכט האט טשמיעל'ן פערמשפט צו דעגראדאציע און אויף 1 יאהר טורמע.

נאכ'ן אורטייל, ווען מ'איז טשמיעל'ן נעגאנגען אפפיהרען אין טורמע, האט ער ארויסגעכאפט ביים עסקארט-זשאנדארם דעם רעוואלווער און געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד. מ'האט איהם אבער אפגעהאלטען און מיט א שטארקע וואך אפגעפיהרט אין טורמע.

וויעוויארע געפאהרען קיין ווארשא.

(§) היינט 8 פריה איז דער וויצע-וואדע יאשמשאלט ארויסגעפאהרען קיין ווארשא אויף 4 טאג, כדי צו ערלעדיגען א רייה אדמיניסטראטיווע ענינים אין פערשידענע מיניסטעריומס.

יודישע ארבייטער צו עפענטליכע ארבייטען.

דער יודישער קולטור-אמט (ווסכאדניא 70) בעט די אלע ארבייטער, וואס האבען זיך רעגיסטרירט צו די קאנאליזאציע-ארבייטען, זיי זאלען זיך מעלדען אין קולטור-אמט היינט דאנערשטאג פון 11—12.

די ווייטערדיגע רעגיסטראציע קומט פאר יעדען טאג אין קולטור - אמט פון 12—2 בייטאג. ביים רעגיסטרירען זיך מוז מען האבען די לעגיטימאציע פון ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט.

פון „אוודראאוויסקא".

(–) די איינשרייבונגען פון קראנקע מענער אין „אוודראאוויסקא" אויפ'ן קומענדיגען האלבגעצאהלטען סעזאן קומט פאר היינט 5 א זייגער נאכמיטאג. די קאנדידאטען דארפען זיך מעלדען אין פעראיינס - קאנצעלאריע, ציגעל גאס 57 מיטברענגענדיג דעם פאס.

דער סטריקאווער רבי אין לאדז

דער סטריקאווער רבי איז נעכטען צוריקגעקומען קיין לאדז. ווי מען שמועסט ווערט אין אזארקאוו אונטערהאנדעלט צו קויפען דארט א הויז פארן רבי און נאך פסח זאל דער רבי זיך בזעצען אין סטריקאוו.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען די פאלגענדע אפטייקען: ל. פאוולאווסקי (פיעטרקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), ר. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4), י. סימקעוויטש (קאפערניקא 26), א. כארעמזא (פאמארסקא 10), א. פאטאש (פלאץ קאשצעלני 10).

א ציגעל אין קאפ.

א מענש חיעט נישט, וואס איבער איהם געהט...

— דאס הויז אויף פאמארסקא 15 איז שוין פון לאנג בוי-פעליג. די באלקאנען האלטען זיך קוים און בעדראהען כסדר די פערבייגעהער.

נעכטען ווען די איינוואוינערין פון ציגעל-גאס 17 טריינע איינהארען איז פערבייגעגאנגען דעם דאזיגען הויז, איז אויף איהר ארויפגעפאלען א ציגעל גלייך אין קאפ אריין.

די פרוי איז געפאלען אין חלשות און צו איהר איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהר ערטיילט די ערשטע הילף.

איצט ליגט די פרוי אין א שווערען צושטאנד אינדערהיים.

פילם-פארשטעלונגען פאר „טראפען מילך".

פון 29 מערץ ביז'ן 11 אפריל ה. י. ווערען לטובת דער געזעלשאפט „טראפען מילך" דעמאנסטרירט אין „גראנד-קינא" 2 פילמען: 1) „סדום און עמורה", 2) מאריאנקע—דאס גאסען-קינד". ס'שפילט אויך צו אנ'ערשטקלאסיגער ארקעסטער.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

אכטונג עמיגראנטען.

די יודישע צענטראלע עמיגראציע-געזעלשאפט טיילט מיט, אז די רעגיסטראציע פון עמיגראנטען אויף לאנדווירטשאפטליכער ארבייט וועט דויערן נאר ביז'ן 9-טען אפריל ה. י. רעגיסטרירען זיך קענען עמיגראנטען אין עלטער פון 18 ביז 35 יאהר, וואס זענען פעהיג צו שווערער פיזישער ארבייט און האבען בעשלאסען צו עמיגרירען אין וועלכען ס'איז נישט לאנד מיט'ן צוועק צו פערנעהמען זיך מיט לאנדווירטשאפטליכער ארבייט.

די לאנדווירטשאפטליכע צוגרייטונג פון די עמיגראנטען פיהרט די יודישע עמיגראציע-געזעלשאפט דורך די ארגאניזאציעס „ארט" און החלוץ.

די ארבייט וועט אנגעפיהרט ווערען דורך פאכמענער-אינסטרוקטארען.

דער ארבייטס סעזאן וועט דויערן פון אפריל-מאי ביז סעפטעמבער-אקטאבער ה. י.

אין משך פון דער ארבייט-צייט וועלען די עמיגראנטען פערדינען אויף לעבען דורך זייער ארבייט.

ווענדען זיך אין די אלע אנגעלעגנהייטען מינדליך און שריפטליך צו דער יודישער צענטראלער עמיגראציע געזעלשאפט אין ווארשא, מוראנאווסקע 34 און צו איהרע אפטיילונגען.

- ווילנע, וו. פאהולאנקא 3
- לעמבערג, קאפערניקא 24.
- לאדז, פאלודניאווע 8.
- גראדנע, מאסטאווע 1.
- ראוונע, ווארשאווע 32
- בריסק, ליסטאווסקיעגא 35.
- ביאליסטאק, ליפאווע 41.
- פיעטריקאוו, גארנצארסקע 7.

ל. נירענבערג.

צו זיין 15-יעהריגען יובילי.

היינטיגען שבת ווערט אין פילהארמאניע-זאל געפייערט דער 15 יעהריגער יובילי פון דעם בעקאנטען לאדזער ארטיסט ה' נירענבערג.

זעלטען ווען ווערען געפייערט ימים-טובים פון ארטיסטען. זיי, די אקטיארען, בפרט די יודישע זענען שטענדיג פערהארעוועט, ווי די ציגיינער וואנדערען זיי פון שטאט צו שטאט, פון לאנד צו לאנד. און ס'טרעפט, ווען דער יודישער אקטיאר גיט זיך א קוק-ארום הינטער זיך, רעזשיזעהט ער, אז ער האט שוין אדווכ געלעבט א היפש ביסעל יאהרען, די האר זענען שוין גרוי, די כוחות – אויסגעשעפט און – נאר דער דלות איז ווייטער דלות ווי געווען...

ל. נירענבערג האט נאך אנגעהויבען שפילען יודיש טעאטער אין די יאהרען 1907-8 אין פערשידענע אמאטארען-טרופעס אין דייטשלאנד. אין יאהר 1912 האט ער געשפילט שוין אין פראפעסיאנעלע וואנדער-טרופעס איבער דער פוילישער פראווינץ. ערשט אין יאהר 1914 טרעט ער אריין צו יוליוס אדלער'ן און שפילט דארט א לאנגע צייט כאראקטער-ראלען אין פערשידענע דראמעס. פון יענער צייט אן איז נירענבערג שטענדיג אויף דער ביהנע. אומעטום איף זיין ארט, שטענדיג געפונען זיין כאראקטער און אמפלוא. און אזוי געהען-אוועק יאהרען פון ארבייט, ביז – מיט 5 יאהר צוריק איז ער אריינגעפאלען אין א הארץ קראנקהייט און ליידט אויף איהר ביז'ן היינטיגען טאג. שפילען קומט שוין אן שווער. אבער דאך, מ'מוז דאך לעבען, שפילט נירענבערג אין לאדז ביז דער לעצטער צייט אין „סקאלא"-טעאטער אין דער טרופע פון א. ג. קאמפאניעץ, צוזאמען מיט קלארא יאנג און אנד.

צו נירענבערג'ס 15 יעהריגער יובילי ווערט אין פילהארמאניע אויפגעפיהרט ליבי'ס פיעסע „די אומגליקליכע שוועסטער". עס ווערט אויך געגעבען א גרויסער קאנצערט - דיווערטיסמענט מיט'ן אנטייל פון בעריהמטע ארטיסטען.

דלוגאשעווסקי'ס פארלעזונג.

מארגען פרייטאג דעם 1-טען אפריל 8,15 אין אוונד קומט פאר אין זאל פון „פילהארמאניע" א פארלעזונג פון בעוואוסטען פובליציסט און רעדאקטאר ט. וועניאמין דלוגאשעווסקי אויף דאס טעמא „דער פלאמענדער מזרח".

דאס מיניסטעריום איז פעראנטווארטליך פאר די גאראנטיע-בריף.

בעשלוס פון האנדעלס-געריכט.

(§) דער מיליטערישער קאאפעראטיוו האט בשעתו אויסגעשטעלט וועקסלען אויף 9000 זל. די דאזיגע וועקסלען זענען זשירירט געווארען דורך דער מיליטערישער קאאפעראטיווער פעראייניגונג. ביים איבערגעבען די וועקסלען צו דיסקאנטע איז אויך פארגעשטעלט געווארען א גאראנטיע-בריף צו דער באנק פון קריגס-מיניסטעריום אויף 10 טויזענד זל. דער קאאפעראטיוו האט די וועקסלען נישט געצאהלט און אינצווישען באנקראטירט. די לאדזער אפטיילונג פון „באנק ספולעק זאראבקאוויך" האט דעריבער אנגעקלאגט סאלידאריש דעם קאאפעראטיוו, די קאאפעראטיוו פעראייניגונג און דאס קריגס מיניסטעריום.

נעכטען איז דער פראצעס פארגעקומען אין דער האנדעלס-אפטיילונג פון קרייז-געריכט. דער פארטרעטער פון קאאפעראטיוו האט אנגעוויזען, אז די זשירא איז געווען א טובה-זשירא, און אז ווען דער קאאפעראטיוו האט באנקראטירט האט די באנק נישט ערקלערט איהרע פאדערונגען צו דער באנקראטמאסע.

דער פראקוראר האט אנגעוויזען, אז א רעגירונגס-גאראנטיע קען ארויסגעגעבען ווערען נאר דורך א געזעץ און אזוי ווי דער פאל איז נישט געווען איז דער גאראנטיע-בריף נישט גילטיג.

בעת'ן פראצעס איז אבער פעסטגעשטעלט געווארען, אז נאר פארן טערמין פון די וועקסלען האט די באנק געפאדערט פון מיניסטעריום צו בצאהלען די וועקסלען און דער דעפארטאמענטס-שעף פון דער אינטענדאנטור האט אין זיין בריף נישט קוועסטיאנירט דעם פאקט פון דער גאראנטיע, נאר האט געבעטען וועגען א פראלאנגאציע. דאס געריכט האט אויך אנערקענט, אז דאס מיניסטעריום איז א בזונדער קערפערשאפט און האט דאס רעכט צו שליסען פערשידענע אפמאכען און אז פאר עובר זיין די רעכט איז פעראנטווארטליך קאנסטיטוציאנעל דער מיניסטער און נישט קיין יחידים.

דאס געריכט האט דעריבער צוגעפסקנט סאלידאריש פון אלע אנגעקלאגטע די געמאהנטע סומע פון 9 טויזענד זל. מיט צינזען און קאסטען.

ווען זי האט איהר פערפיהרער געגאסען וויטריאל אין די אויגען...

דער לאדזער פריזיער און דאס לאדזער פעראומגליקטע מיידעל פאר'ן טשענסטאכאווער געריכט.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

עהערנעכטען האט זיך פאר'ן טשענסטאכאווער געריכט אבגעשפילט דער לעצטער אקט פון דער טראגעדיע, וועלכער האט זיך אנגעהויבען מיט א יאהר צוריק אין לאדז, אין לאקאל פון לאדזער פריזיער-פאראיין.

פאר'ן געריכט איז געשטאנען די 28 יעהריגע סאבינא כאנאכאוויטש (וואוינט אין לאדז אויף וועסאלא 12). זי איז בעשולדיגט געווען, אז מיט איינינע חדשים צוריק, ווען זי איז געשטאנען אין טשענסטאכאווער געריכט אלס בעשולדיגטע פאר בעגיסען מיט וויטריאל דעם פריזיער-ארבייטער אברהם לייזעראוויטש, האט זי אין געריכטס-זאל ווידער אמאל בעגאסען לייזעראוויטש'ען מיט וויטריאל, פון וואס ער איז אבגעבריהט געווארען און בעקומען שווארצע בראנד-וואונדען אויפ'ן גאנצען פנים. די וואונדען בלייבען שוין לייזעראוויטש'ען אויפ'ן גאנצען לעבען.

דער פראצעס איז פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען. פון דעם בעשולדיגונגס-אקט בעגען סאבינא כאנאכאוויטש און פון איהרע ערקלערונגען, האט זיך ארויסגעוויזען אט-וואס:

לייזעראוויטש האט זיך געהאט בעקענט מיט סאבינא. ער האט איהר צוגעזאגט, אז ער וועט מיט איהר חתונה האבען. ער האט זי אפגענארט און דאן — זי אוועק געווארפען. לייזעראוויטש איז אוועק קיין טשענסטאכאוו, דארט חתונה געהאט, גענומען א גרויסען נדן און זיך געעפענט דארט א פריזיער-געשעפט.

די אומגליקליכע סאבינא האט זיך דערוואוסט וואו לייזעראוויטש איז. זי איז צו איהם אהינגעפאהרען און געוואלט מיט איהם זיך דורכרעדען. ער האט אבער מיט איהר נישט געוואלט אפילו רעדען. דאן האט זי בעשלאסען נקמה צו נעהמען און איהם בעגאסען מיט וויטריאל.

סאבינא איז ארעסטירט געווארען און געגען איהר איז פערפיהרט געווארען א פראצעס.

דער פראצעס איז פארגעקומען מיט איינינע חדשים צוריק. פאר'ן פראצעס האט אבער לייזעראוויטש געשריבען בריף צו זיינע פריינד אין לאדז און אויך צו סאבינא'ס ארבייטס-געבער און אין די בריף האט ער סאבינא'ן געשילדערט אלס אויסגעלאסענע. סאבינא האט דעריבער אויך דאס מאל בעשלאסען צו נעהמען נקמה און אין געריכטס-זאל, ווען לייזעראוויטש האט פאר'ן ריכטער געשילדערט סאבינא'ן אלס אוממאראלישע, — האט זי ארויסגעשלעפט פון טאשקע א פלעשל וויטריאל און בעגאסען לייזעראוויטש'ן. דאן איז לייזעראוויטשעס מוטער צוגעלאפען צו סאבינא'ן און ארויסכאפענדיג איהר דאס פלעשל האט זי בעגאסען סאבינא'ן מיט'ן איבערגעבליבענעם וויטריאל. דער פראצעס איז איבערגעריסען געווארען און געגען סאבינא'ן איז פערפיהרט געווארען א צווייטער פראצעס.

דאס מאל זענען שוין געזעסען פאר'ן געריכט 2 צובראכענע מענשען: לייזעראוויטש א קראנקער, מיט גרויסע בראנד-וואונדען אויפ'ן קאפ, אויפ'ן פנים און אויפ'ן גאנצען קערפער; סאבינא כאנאכאוויטש — א צובראכענע פון זיצען אין טורמע און אויך מיט קלענערע בראנד-וואונדען.

די עדות, סיי מצד סאבינא, סיי מצד לייזעראוויטש'ן האבען זיך אלע ארויסגעזאגט לטובת דער בעשולדיגטער. אפילו די געריכטס-דינער, וועלכע זענען אוב בעשפריצט געווארען מיט וויטריאל, האבען אויך פערטיידיגט די אומגליקליכע סאבינא. ס'זענען אויך געווען עדות, וועלכע האבען דערצעהלט וועגען סאבינא'ס ליידען, אין אלגעמיין האט זיך אויפ'ן פראצעס ענטפלעקט א מורא'דיג בילד פון אומגליק, און פיין.

דאס געריכט האט סאבינא כאנאכאוויטש פער'משפט אויף 3 חדשים טורמע, דערפאר וואס זי האט איהר נקמה-אקט אויסגעפיהרט אין געריכטס-זאל.

צוליב דעם, וואס די פער'משפט'ע איז שוין אפגעזעסען די צייט ביז'ן פראצעס — איז זי באלד בעפרייט געווארען.

ראדאשיצער רבי ר' ישראל יוסף בלייבט שבת אין לאדז.

דער ראדאשיצער רבי ר' ישראל יוסף שטעהט איין ביי זיין חסיד ה' ליס אוף ווסכאדניא 6 און בלייבט שבת אין לאדז.

דארט וועט דער רבי אויך פיהרען טיש.

צום רבי'ן קומען יעדען טאג הונדערטער חסידים און דערלאנגען „קוויטלעך". די מקורבים פון רבי'ן פערלאנגען פון איהם, אז ער זאל זיך בעזעצען אוף שטענדיג אין לאדז.

CERES שפיין-פעטס

איז פריש אנגעקומען, צו בעקומען אין אלע קאלאניאל-געשעפטען. די אויפארבייטונג פון צערעס-שפיין-פעטס אין אונזערע פאבריקען שטעהט שטענדיג אונטער דער פערזענליכער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל מסקאווינא, און דער שפיין-פעטס קען רעקאמענדירט ווערען אלע פרומע יודען. 1234

Saturnia, S. A. Warszawa.

טעאטער „סקאלא", צעגעלניאנא 18.

נאסטשפילען פון ווארש. יוד. קונסט-טעאטער „וו.י.ק.ט."

אונטער דער לייטונג פון

אידא קאמינסקא און זיגמונד טורקאוו

שבת, ד. 2 אפריל, 3.30 נאכמיטאג

דער גורל

דראמע אין 4 אקטען פון קארל מעריע.

שבת, ד. 2 אפריל, 8.30 אווענד

דער אוצר

קאמעדיע אין 3 אקטען פון דוד פינסקי.

זונטאג, דעם 3. אפריל ד. י., 8.30

א זייגער אין אווענד

מאָדפיום

דראמע-נאקטורן אין 4 אקטען פון ד"ר ל. הערצער, יודיש: יצחק טורקאוו.

מאנטאג, דעם 4. אפריל ד. י. 8.30 אווענד

ברידער קאראמאזאוו.

דראמע אין 3 אקטען (10 בילדער) פון ט. דאסטאיעווסקי, אינסצעניזירט פון אידא קאמינסקא.

אנסאמבל פון „וויקט" לויט'ן א.ב.: פרויען: אלטבוים סאניע, קאמינסקא אידא, ראפפעל מרים. הערען: גרודבערג יצחק, דאמב אדם, הירשפעלד זלמן, טורקאוו זיגמונד, מעלמאן מאיר, מאנדעלבליט יעקב, מאקסימאוו מ. עפשטיין בנימין. אנהויב פון די פארשטעלונגען: פינקטליך האלב 9 אווענד.

בילעטען-פארפערקויף אין קאסע פון טעאטער „סקאלא". אדמיניסטר.: מ. מאקסימאוו.

דאס געהיימניש פון פערשוואונדענעם 3-יעהריגען מיידעלע.

(–) אין נעכטיגען נומער האבען מיר שוין בעשריבען וועגען דעם, אז דאס 3 יעהריגע מיידעלע רוזשע האפריכטער (מליבארסקא 8) איז פון זונטאג אן פערשוואונדען געווארען. פון די עלטערנס הו[illegible] און זיך נאך אלץ נישט אב עפעס.

די עלטערן פון דעם קינד זענען שוין אויסגעווען אין דער גאנצער שטאדט. געזוכט אין אלע גאסען, געווען ביי אלע מורה-הוראות, בעמאלדען אין די קאמיסאריאטען און — דאס קינד איז ווי אין וואסער אריין.

ס'איז ענטשטאנען א פערדאכט, אז דא האבען מיר צו טון מיט עפעס א נשהיים פערברעכען, וואס דארף זיך ענטפלעקען.

די פאליציי האט זיך פעראינטערעסירט מיט דעם ענין און פיהרט אן ענערגישע אויספארשונג.

צוגאב-פאבאר

פאר די יונגע-לייט פון בושעשיגער קרייז אין לאדז.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך פון דער סטאראסטווע, הויבט היינט 8 פריה אן צו אמטירען די צוגאב פאבאר-קאמיסיע פאר'ן בושעשינער קרייז אין לאקאל פון פ. ק. או. פעטריקאווער 187.

אויף דער היינטיגער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די יונגע-לייט, וועלכע זענען געבוירען אין די יאהרען 1904 און 1905, וועלכע פיגורירען אויף די ליסטעס פון דער סטאראסטווע, און וועלכע זענען זייגער צייט בעת'ן פאבאר פון זייערע יאהרגענג פערעכענט געווארען צו דער קאטעגאריע „B" ד. ה. מ'האט זיי אבגעלעגט דעם דינסט צוליב זייער שלעכטען געזונד-צושטאנד.

אויסער דעם, דארפען זיך מעלדען די, וועלכע האבען דערהאלטען ספעציעלע אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע אדער פון די קרייז געמיינדעס אין זייערע וואוין-ארטער, אונאבהענגיג צו וועלכע יאהרגאנג די דאזיגע יונגע-לייט געהערען.

דאס זענען ס'רוב יונגע-לייט, וועלכע האבען נאך נישט קיין פעסטגעשטעלטע מיליטער קאטעגאריע אדער זיי זענען נאך צוליב פערשידענע סבות בכלל נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר-קאמיסיע.

די האנדוועבער שטרייקען נאך.

איבערגעריסען די נ' כטיגע אונטערהאנדלונגען.

(:) נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען די בעזיצער פון די האנד וועבערייען און די ארבייטער פארשטעהער פון די דאזיגע פאבריקען. מצד די ארבייטער איז אויף דער קאנפערענץ ארויסגעטראטען דער דעפוטאט צערבע

די פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער האבען ערקלערט, אז זיי ווילען נישט געבען קיין שום הוספה. נישט נאר זיי ווילען נישט געבען די געפאדערטע 25 פראצענט, נאר אפילו נישט די ארביטראזש הוספה.

די פארשטעהער פון די ארבייטער האבען אפגעגעבען אן ערקלערונג, אז די ארביטראזש הוספה האבען זיי נאך נעקעוט מסכים זיין מיט א וואך פריהער. איצט, ווען דער שטרייק דויערט שוין אזוי לאנג און די ארבייטער האבען שוין אזוי פיל היזק געהאט וועלען זיי אויף אזא קליינע הוספה נישט איינגעהן.

דערמיט איז די קאנפערענץ איבערגעריסען געווארען.

דער אמת וועגן שטרייק פון די שניידער-ארבייטער.

(בריף אין רעדאקציע)

ג. רעדאקציע!

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין „נייעם פאלקסבלאט" וועגען שטרייק פון מענער-שניידער-ארבייטער בעשטעלט, בעטען מיר אפצודרוקען פאלגענדע פעסטשטעלונג:

אמת איז, אז די שניידער-מייסטער האבען צוגעשיקט א בריף פארלעגענדיג, אז די ארבייטער זאלען צוטרעטען צו דער ארבייט און דאן וועלען זיי פיהרען אונטערהאנדלונגען, אבער דער בריף איז צוגעשיקט געווארען ווי ס'איז געווען געמאלדען מאנטאג ד. 28 ה. ח. אין דער צייט, ווען די פאדערונג צו די מייסטער איז צוגעשיקט געווארען מיטוואך ד. 23 ה.ה. שבת ד. 26 ה.ה. איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען אונז און דעם שניידער-מייסטער-פעראיין און נאך א ישוב האבען די מייסטער די פאדערונג אפגעווארפען.

ווען אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איז די פאדערונג ענטשידען אפגעווארפען געווארען און די ארבייטער זענען מטילא געצוואונגען געווען צו פערשטרייקען האט אזא וועגדונג אין צווייטען טאג פון שטרייק נישט געקענט נאכבעקומען ווערען, ווייל נישט קיין אויפריכטיגער ווילען האט די מייסטער בעוואויגען אזא ווענדונג צו מאכען, נאר דער ציל צו ברעכען דעם שטרייק, וואס מיר האבען זעלבסטפערשטענדליך נישט געקענט און נישט געוואלט צולאזען, און מיר וועלען אזוי לאנג שטרייקען ביז די פאדערונג וועט נאכגעגעבען ווערען.

נישט קיין אמביציעס ווי ביי די מייסטער, נאר די בעדינגונגען ביי וועלכע ס'ארבייטען די ארבייטער אין דעם פאך, ביים אלץ וואקסענדען יקרות, האט אונז געצוואונגען ארויסצושטעלען די פאדערונג וועגען העכערען דעם לוין און די פאדערונג אונטערהאלטען דורך א שטרייק.

אויף דער ווענדונג פון די מייסטער אין צווייטען טאג פון שטרייק צוצוטרעטען צו דער ארבייט, האבען מיר דעם מייסטער-פעראיין אין דעם זעלבען טאג, געענטפערט, אז מיר קענען נישט צוטרעטען אהן וועלכע ס'איז נישט גאראנטיע, אז די פאדערונג וועט ערלעדיגט ווערען און, אז מיר וועלען גרייט יעדען ערנסטען פרוב אין דער ריכטונג צו ליקווידירען דעם שטרייק אונטערשטיצען.

פערוואלטונג פון דער לאדזער אפטיילונג פון פראפ. פעראיין פון בעקליידונגס-אינדוסטריע-ארבייטער אין פוילען.

צו דער פעראייניגונג פון די יודישע טורן-פעראיינען אין לאָדז.

די ספּאָרט-בעוועגונג אין פוילען איז איצט געוואָרען אַ זעהר וויכטיגער פאַקטאָר אין לעבען פון דער יוגענד. ס'איז נישט מעהר קיין פראַגע פון אייגענעם פערגעניגען. נישט פון נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ. נישט אַפילו נאָר פון ריינער פיזישער קולטור — נאָר איז געוואָרען אַ געזעץ פון דער מלוכה וועגען פיזישער ערציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג.

די איצטיגע רעגירונג האָט איינגעזעהען, אַז די צוקונפט פון פאָלק ליגט נישט נאָר אין זיין גייסטיגער קולטור, נאָר אויך אין זיין פיזישער ענטוויקלונג. די רעגירונג האָט דעריבער בעשלאָסען, אַז אַזוי גוט ווי מ'דאַרף איינפיהרען דעם שול-צוואַנג. אַזוי דאַרף מען אויך איינפיהרען די צוואַנגס פיזישע ערציהונג פאַר דער יוגענד. צו דעם צוועק איז איינגעפיהרט-געוואָרען דער געהעריגער אַפּאַראַט, וועלכע דאַרף דורכפיהרען די דאָזיגע צוואַנגס פיזישע ערציהונג. די דאָזיגע פיזישע אויסבילדונג, איז אויך גלייכצייטיג די מיליטערישע צוגרייטונג פאַר דער יוגענד. אין'ם געזעץ זענען אויך פאָראויסגעזעהען פערשידענע הנחות למשל, די יוגענד, וועלכע וועט האָבען אַדורכגעמאַכט די פיזישע אויסבילדונג וועט בעפרייט ווערען פון די מיליטערישע איבונגען בעת'ן מיליטער-דינסט, און די שפּעטערדיגע מיליטער-איבונגען פון די רעזערוויסטען.

די רעגירונג האָט צו דעם צוועק אַסיגנירט אין ביודזשעט גרעסערע סומען איינצושטעלען אינסטרוקטאָרען. דיגנען פאַר די פעראיינען לאָקאַלען ספּאָרט פּלעצער א אַז. וו.

די גאַנצע יוגענד, בתוכם אויך די יודישע האָט מיט צופרידענהייט אויפגענומען דאָס נייע געזעץ פון מיניסטאָרען-ראַט. די יודישע יוגענד וועט איצט אָנהויבען צו שטראָמען אין די דאָזיגע ספּאָרט- און טורן-פעראיינען, וועלכע וועלען האָבען דאָס רעכט אַרויסצוגעבען צייגנישען, אַז זיי האָבען געענדיגט דעם קורס פון מיליטערישע צוגרייטונגען.

ווי אַזוי האָבען אָבער רעאַגירט אויף דעם דאָזיגען בעשלוס פון מיניסטאָרען-ראַט די יודישע ספּאָרט און טורן-פעראיינען? מיר וועלען נישט רעדען וועגען דער אַלגעמיינער יודישער ספּאָרט- און טורן-בעוועגונג אין פוילען. אַזאַ מין בעגריף איז אין אמת'ן זין פון וואָרט נישט פאַרהאַן, מיר וועלען זיך אָפּשטעלען אויף אונזער שטאָדט, וואו ס'זענען פאַרהאַנען אַ האַלב טוץ אַזוי גערופענע יודישע ספּאָרט-און טורן-פעראיינען, וועלכע האָבען גרעסערע אָדער קלענערע אַמביציע און אַמביציעלען.

וואָס האָבען די לאָדזער יודישע ספּאָרט-און טורן פעראיינען געטאָן דערצו, אַז די יודישע יוגענד זאָל נישט דאַרפען געהען אין די פרעמדע פעראיינען, נאָר די יודישע פעראיינען זאָלען בעקומען דאָס רעכט פון פיזישע אויסבילדונג פון דער יודישער יוגענד? גאָרנישט און נאָכאַמאָל גאָרנישט. מיר האָבען שוין נישט איינמאָל אויף די שפּאַלטען פון „נייעם פאָלקסבלאַט" גערופען די יודישע ספּאָרט-און טורן-פעראיינען צו צענטראַליזאַציע און פעראייניגונג. נישט צו פעריאָגען די יודישע יוגענד פון זיך, נאָר זי צוציהען, נאָר זי האַלטען ביי זיך אין נאַציאָנאַלע פעראיינען, ס'האָט אָבער גאָרנישט געהאָלפען. די פערזענליכע און פעראיינס אַמביציעס זענען געווען פיל שטאַרקער, ווי די אינטערעסען פון דער יודישער יוגענד, ווי די געזונדע לאָגיק. די אינטערהאַנדלונגען וועגען פעראייניגען די קוים זשיפּענדע יודישע טורן-און ספּאָרט-פעראיינען ווערען געפיהרט זייט 3 יאָהר און ביז איצט קיין שום רעזולטאַט נישט געבראַכט.

אין דער ספּאָרט בעוועגונג אין לאַנדס-מאַסשטאַב איז פאָרגעקומען אַ שפּאַלטונג. עס האָט זיך געשפּאָלטען דער פוילישער פוסבאַל-פערבאַנד און ס'איז געשאַפען געוואָרען די אַזוי-גערופענע „ליגאַ", די יודישע ספּאָרט-בעוועגונג איז ביי דער דאָזיגער שפּאַלטונג אַליין געווען שוואַך און צובראָכען און נישט געהאַט קיין שום דעה, הגם אַ יודישער צענטראַליזירטער פעראיין וואָלט געקענט שפּילען אַ גרויסע ראָל.

ערשט איצט האָבען זיך די יודישע טורן-פעראיינען געכאַפּט, אַז זיי זינדיגען בנוגע דער אידעע פון דער יודישער פיזישער רענעסאַנס און בנוגע דער יודישער אויפוואַקסענדער יוגענד. ערשט איצט הערען מיר, אַז די יודישע טורן און ספּאָרט פעראיינען אין לאָדז האָבען בעשלאָסען זיך צו פעראייניגען אונטער'ן נאָמען „מכבי". צו דער פעראייניגונג זענען שוין צוגעשטאַנען „הכח", „בר-כוכבא", „חשמונאי" און ס'זאָל אויך צושטעהן „קדימה".

זאָל דאָס זיין אין אַ מזל'דיגער שעה. דער פעראייניגטער פעראיין דאַרף אָבער געדענקען, אַז פאַר איהם שטעהען איצט זעהר אַקטועלע פראַגען, וועלכע טאָרען נישט פערנאַכלעסיגט ווערען. דער נייער פעראיין דאַרף קודם כל זיך פערנעהמען מיט מאַכען דעם אָנהויב און בעמיהונגען צו צענטראַליזירען די יודישע ספּאָרט- און טורן-בעוועגונג אין פוילען. ביז דאָס וועט געשעהען זענען די פאָדערונגען פון דעם פעראייניגטען יודישען ספּאָרט- און טורן פעראיין פאָלגענדע:

א) יודישע פערטרעטער אין אַלע אָנפיהרענדע לאָדזער אינסטאַנצען פון אַלע צווייגען אין טורנען און ספּאָרט. ב) אַ יודישען פערטרעטער אין דעם מלוכה'שען וואָיעוואָדזטווע-קאָמיטעט פון צוואַנגס-פיזישער אויסבילדונג און מיליטערישער צוגרייטונג. ג) סובסידיעס פון דער מלוכה אויף אינסטרוקטאָרען, טורן-האַלעס און שפּיל-פּלעצער אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון מיניסטאָרען-ראַט.

ס'מוז אָנגעהויבען ווערען אַ שטאַרקע אַקציע און אַגיטאַציע די דאָזיגע גערעכטע פאָדערונגען זאָלען נאָכגעגעבען ווערען, וועט דאָס נישט געטון ווערען, וועט עס זיין דער ערשטער פעהלער שריט פון דער נייער פעראייניגונג.

י. ר-ג.

יורידישע עצות.

אין דער דאָנערשטאָג אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 31. מערץ 1927.

5198. שטראַסבערגער.
אויב אין קאָנטראַקט איז נישט אָנגעגעבען די אַדרעס פון אונטערנעמער קאָנט איהר איהם איינקלאָגען אין בעריכט פון דעם ראַיאָן, וואו די אונטערנעמונג געפינט זיך.

5199. P. N.
עס דראָהט אַ שטראָף ביז 6 וואָכען אַרעסט עווענטועל 3000 זל. בעשטראָפען קאָן מען אויך אַ דריטען פערזאָן, וואָס איז מיטשולדיג אין פערנאַכלעסיגען דעם רעגיסטראַציע-פליכט פון אויסלענדער. אַ רעקורס קאָן מען דערלאַנגען אין משך פון 7 טעג אין קרייז-געריכט.

5200. ע. גל.
איהר קלאַגט איין דעם ווירט און נישט דעם אונטערנעמער.

5201. אַ שוסטער פון וואָלבאָרסקאַ 31
אויב איהר בענוצט דאָס געוועלב אַלס וואוינונג, דאַרפט איהר צאָהלען דירה געלד, אָנגעהויבענדיג פון לעצטען קוואַרטאַל 1926 ביז יולי 1927 פאַר יעדען קוואַרטאַל, ביי 120 רובל גרונד דירה-געלד, שוין צוזאַמען מיט די אויסגאַבען 39 זל. 20 גר.

5202. אַ לעזער פון גראַסמאַנס-גאַס.
איהר קאָנט שוין דערלאַנגען אַ בקשה, אַז מען זאָל אייער זוהן בעפרייען. די בקשה דאַרף אַדרעסירט ווערען צום יוסטיץ מיניסטער. איבריגענס לייענט די אַרטיקלען פון 8 און 9 פעברואַר אין „נייעם פאָלקסבלאַט" וועגען דעם ענין.

5203. אַ לעזער פון זגערזשער-גאַס.
איהר קאָנט נישט צווינגען אייער שותף צום לאָקאַל, אַז ער זאָל אייך דערלויבען זונטאַג אויך זיך צו בענוצען מיט'ן לאָקאַל. אויפ'ן געריכטליכען וועג האָט איהר קנאַפּע שאַנסען דעם פּראָצעס צו געווינען. דאָס פּרובען זיך אויף אַן אָבמאַך וועט דאָס ווייניג העלפען ווייל אַ פּריוואַטער אָבמאַך מוז תיכף אָפּטרעטען לגבי אַן עפענטליכען געזעץ אין דעם פאַל האַנדעלט זיך דאָך וועגען אויסטאַוו פון זונטאַג-רוה. פּרובירט דעם ענין צו ערלעדיגען אויף אַ פרידליכען אופן.

5204. אַ שטענדיגער לעזער 17.
אויב די דירה פון 1 צימער און קיך איז געגאַנגען אין יוני 1914, דאַרפט איהר צאָהלען פאַר'ן לויפענדען קוואַרטאַל $(1/1-1/4)$ 49%. צוזאַמען מיט די אויסגאַבען וועט דאָס בעטרעפען 55 זל. 49 גראָשען.

5205. שפּיקער.
אַלס איינס וועגען וואָס פאַר'ן פּראָצעס עס האַנדעלט זיך, ווים קומט די געריכטס-פערהאַנדלונג פאַר אויפ'ן שטח פון אַנדערען קרייז-געריכט אַלענפאַלס ווייטער ווי 25 קילאָמעטער פון אייער וואוינאָרט קאָן מען אייך נישט בעשטראָפען פאַר זיך נישט צושטעלען אַלס עדות.

5206. אַ לעזער פון פּאָדרושעטשנאַ 3.
5207. אַ געטרייער לעזער פון גדאַנסקאַ-גאַס.
5208. H. R. פון זגערזשער גאַס.
5209. טענענבוים.
5210. בן-צבי.
ווענען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
שבת, דעם 2. אַפּריל, 8.30
אין אָווענד צום 15-יעהריגען יובילעאום פון אַרטיסט
ל. נירענבערג
עס ווערט געשפּילט:
„די אומגליקליכע טאָכטער"
לעבענס-בילדער אין 4 אַקטען פון ז. ליבין.
צום שלוס: דער רבי פון ראַדימנע???
(אַ פּאַראָדיע אויף אַ פאָלקס-ליד).
מיט י. אַנאַשאַנסק, מיט'ן אנטייל פון די ליבלינגע פון לאָדזער פּובליקום:
חנה לערנער, שלמה קוטנער, דוד זײַדערמאַן, א. פּאָליאַכאָוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

די, וועלכע אַזעוו האָט פעראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען.

(45

אויף איינער פון די זיצונגען, וואָס די מיטגלידער פון צענטראַל-קאָמיטעט האָבען דעמאָלט אָפּגעהאַלטען, האָט אַזעוו מיטגעטיילט וועגען אַ צווייטען פּלאַן פון אַן אַטענטאַט אויפ'ן קייזער. דער אַטענטאַט האָט געזאָלט אויסגעפיהרט ווערען בעת דער בעגעגעניש פון צאַר ניקאָלאַי II מיט ווילהעלם II אין רעוואַל. אַזעוו'ן איז געלונגען צו בעקומען דעם פּלאַן און אַ גענויע בעשרייבונג פון אַ גרויסען גוט נעבען רעוואַל, וואו ניקאָלאַי II האָט זיך געזאָלט אויפהאַלטען און וואו ער האָט זיך געדאַרפט בעגעגענען מיט ווילהעלם'ען. קענענדיג גענוי דאָס אָרט, איז געווען אַ מעגליכקייט צו מאַכען אַ פּרוב פון אַן אַטענטאַט.

אַזעוו האָט בעשלאָסען פּערזענליך אַהינצופאָהרען און זיך בעקענען מיט אַלע ערטער. ווען ער איז צוריקגעקומען, האָט ער דערצעהלט, אַז ער איז דאָרט געווען, נאָר ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ניקאָלאַי II וועט זיך אין דעם גוט נישט אָפּשטעלען. די בעגעגעניש איז פאָרגעקומען אויף איינער פון די שיפען, אַרום און אַרום זענען אויסגעשטעלט געוואָרען וואַך-שיפען, וועלכע האָבען אונמעגליך געמאַכט אַריינצודרינגען צום צאַר. מ'האָט געקאָנט, האָט אַזעוו איבערגעגעבען, פּרובירען עפּעס טון אין רעוואַל גופא, וואו דער צאַר האָט נישט אויסגעמיטען זיך צו בעווייזען פאַר דער בעפעלקערונג, נאָר ס'איז גאָרנישט געלונגען, ווייל אַלץ איז פאָרגעקומען אונגעוואָרנט און אין רעוואַל איז נישט געווען קיין אָרגאַניזאַציע און ס'איז גאָרנישט געווען צוגעגרייט.

די זיצונגען פון צענטראַל-קאָמיטעט און די רייזעס פון די מיטגלידער אין פערשידענע שטעט פון רוסלאַנד, אַזוי ווי ס'איז געוואָרען בעשלאָסען, זענען אין אַלגעמיין אַדורך בשלום. קיינער איז נישט אַרעסטירט געוואָרען, נאָר דאָך זענען אין יענער צייט געשעהען עטליכע פאַקטען, וועלכע האָבען אַרויסגערופען אין צ. ק. אַ צורודערונג.

איין פאַל איז געשעהן מיט דעם לידער פון דער פּאַרטיי וויקטאָר טשערנאָוו. אויפ'ן צווייטען טאָג נאָכדעם, ווי טשערנאָוו איז אַוועקגעפאָהרען פון פּעטערבורג, האָט אַ מיטגליד פון צ. ק. בעקומען אַ ידיעה דורך דער רעדאַקציע פון זשורנאַל „רוסקאָיע באָגאַטסטוואָ", אַז די פּאָליציי ווייסט וועגען טשערנאָוו'ס רייזע, אַז איהר איז בעקאַנט, ווען און וואוהין ער פאָהרט; ער וועט אַלזאָ אויף דער גרענעץ אַרעסטירט ווערען. מ'האָט איהם תיכף נאָכגעשיקט אַ דעפּעשע און אַפילו אַ ספּעציעלען שליח, כדי איהם בעצייטענס צו וואָרענען, ער זאָל זיך אויסבעהאַלטען אָדער פאָהרען אין אַן אַנדער ריכטונג. ווען טשערנאָוו איז צוריקגעקומען, האָט ער דערצעהלט, אַז נישט אין וועג, נישט אין דער שטאָט, וואו ער איז געווען, האָט ער נישט בעמערקט מ'זאָל איהם נאָכשפּיאָנירען.

שפּעטער איז דעם צענטראַל-קאָמיטעט בעקאַנט געוואָרען אַזאַ פאַקט: אין פּעטערבורג האָט מען אַרעסטירט אַ מיטגליד פון דער פּאַרטיי. בעת דער אויספאָרשונג האָט זיך אַ באַאַמטער פון דער אָכראַנע בערימט פאַר איהם, ווי גוט די אָכראַנע איז אינפאָרמירט וועגען אַלע שריט פון דער פּאַרטיי. די אָכראַנע האָט, אַ שטייגער, געוואוסט, אַז וויקטאָר טשערנאָוו איז געפאָהרען קיין באַקו, מ'האָט איהם דאָרט געזעהן און אָבסערווירט, נאָר מ'האָט איהם נישט געטשעפּעט, ווייל גראַד דעמאָלט איז דער אָכראַנע נישט געווען געוואונשען צו אַרעסטירען דעם אָנגעזעהענעם טעאָרעטיקער פון דער פּאַרטיי.

אַ צווייטער פאַל איז געווען מיט'ן מיטגליד פון צ. ק. אַווקסענטיעוו. ער איז געפאָהרען קיין קורסק, און דאָרט אַהין האָט מען איהם איבערגעגעבען, אַז די פּאָליציי ווייסט וועגען דער רייזע און אַז ער זאָל זיין פאָרזיכטיג. אָבער אויך אַווקסענטיעוו'ן האָט מען נישט גערירט.

נאָך וויכטיגער איז געווען דער פאַקט, וועגען וועלכען דער צענטראַל-קאָמיטעט איז געוואויר געוואָרען שפּעטער, בעת דער קאָנפערענץ פון דער פּאַרטיי אין לאָנדאָן. דעם צענטראַל-קאָמיטעט איז דאָרט איבערגעגעבען געוואָרען אַ בריף פון אַן אָכראַניק, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף איינעם פון די צ. ק. מיטגלידער, אַז ער איז אַ פּראָוואָקאַטאָר. אין דעם בריף איז געווען געזאָגט, אַז דער דאָזיגער מיטגליד פון צ. ק. האָט אויסגעגעבען אַלצדינג, וואָס ס'איז פאָרגעקומען אויף די זיצונגען אין פּעטערבורג. עס זענען אָנגעגעבען געוואָרען אַזעלכע גענויע פּרטים, אַלע דאַטעס און אַדרעסען האָבען געשטימט אַזוי פּינקטליך, אַז דער בריף האָט געמאַכט זעהר אַ שווערען איינדרוק. בנוגע דעם מיטגליד, אויף וועלכען ס'איז אָנגעוויזען געוואָרען אין בריף, איז געווען קלאָר, אַז דאָס ווייל די אָכראַנע וואַרפט אַ שאָטען אויף אַ מענש וואָס איז געשטאַנען אויסער יעדען פערדאַכט, נאָר די פּינקטליכע אינפאָרמירטקייט פון דער אָכראַנע וועגען אַלצדינג, וואָס דער צענטראַל-קאָמיטעט האָט געטאָן און אונטערגענומען צו טון, איז אויך געווען אויסער יעדען צווייפעל. נישט קאָנענדיג ערקלערען, ווי אַזוי די אָכראַנע איז וועגען אַלץ געוואויר געוואָרען, האָט מען אָנגענומען, אַז דאָס האָט טמיצער פון די וואוינונגס-אייגענטימער, ביי וועלכע דער צ. ק. האָט אָפּגעהאַלטען זיינע זיצונגען, אויסגעפּלאַפּלט, וואָס ער האָט געוואוסט, און די קלאַנגען זענען אַזוי אַרום דערגאַנגען צו דער פּאָליציי.

(פאָרטזעצונג קומט).

...ראגישע סצענעס אין פראצעס וועגן די בלוטיגע דעמאנסטראציעס אין סטרי.

(איינדריקען און בילדלעך פון געריכטס-זאל).

...היינטיגען מאנטאג האט זיך אנגע... ...בען די דריטע וואך פון דעם פרא... ...וועגען די בלוטיגע דעמאנסטרא... ...ס אין סטרי.

...אויף דער דינסטאגדיגער זיצונג הא... ...זיך אנגעשפילט ריהרענדע סצענעס... ...אכדעם, ווי עס זענען אלס עדות ...יהערט געווארען די פאליציאנטען ...סאטקאנסקי, סט. קאוואל, י. וואר... ...וויאק דער קרימינאל-פערוואלטער י. ...צענגיעוויטש, דער ישאשנע פון סטא... ...טע י. אילקאוו אין דער תפיסה וועכ... ...וול. יורישין האט דער פארזיצער ...טריבונאל אויפמערקזאם געמאכט ...בעשולדיגטען קאשציעלני, אז מען ...ער נישט זיצען איינגעבויגען. דער ...בעקלאגטער האט ערקלערט, אז ער ...יצט שוין צוויי וואכען אויף אן אנקלא... ...ע-באנק, וואס האט נישט קיין אנלעהן ...ערפאר קען ער נישט זיצען אויסגע... ...לייכט.

...פאר'ן דאזיגען עפיזאד האט דער ...ארזיצער דעם בעשולדיגטען בעשטראפט ...יט 24 שעה דיסציפלינאר-ארעסט. ווען ...ער בעשולדיגטער האט דאן געוואלט ...יס אויפקלערען, האט דער פארזיצער ...ידם פערשארפט די שטראף אזוי, אז ...ווענט די 24 שעה מוזען פאסטען ...ערעסט. די דאזיגע מעשה האט גע... ...ו א שווערען איינדרוק.

...ן איז אריינגעקומען אין פערהאנד... ...זאל דער אנגעקלאגטער מ. גאשש ...וועלכער איז ביז איצט געלעגע... ...נק און האט דערפאר נישט גע... ...ט קומען צום פראצעס. גאשעניק איז ...בער געזעסען בלויז עטליכע מינוטען ...ייי דער פערהאנדלונג. דאן איז ער ...רויס אין געריכטס-קארידאר, וואו ער ...אט בעקומען אן עפילעפטישען אנפאל ...זוי, אז מען האט איהם בעמוזט נעה... ...מען אין שפיטאל.

...נאכ'ן פאל מיט'ן גאשעניק איז די ...נגעקלאגטע יוזעפא בענדיט געפאלען ...ן חלשות. אין א שווערען צושטאנד ...האבען עטליכע אנגעקלאגטע זי ארויס... ...טראגען אין געריכטס קארידאר. עס ...יז תיכף געקומען א דאקטאר, וועלכער ...וט פעסטגעשטעלט, אז די בענדיט ...ז געפאלען אין חלשות דערפאר, ווייל ...י האט שוין 2 טעג נישט געגעסען. ...יט שווערער מיה האט מען זי דער... ...ואכט.

* * *

...צוויי וואכען קומט זיך טעגליך צו... ...זאמען דער טריבונאל, קומען זיך צונויף ...ון די פערטיידיגער. אויך קומען צום ...ראצעס טעגליך זיך צוזאמען זייט צוויי וואכען די 40 אנגעקלאגטע און זעצען זיך אויס אויף דער אנקלאגע באנק און קוקען זיך צו, ווי עס קומען אריין און גייען ארויס פערשידענע מענשען, וואס זאגען עדות פאר און געגען זיי. און זיי, די אנגעקלאגטע ווייסען, אז זייער גורל ליגט אין די הענד פון זייערע עדות-זאגען.

אין די ערשטע טעג פון פראצעס זענען זיי אלע געזעסען אין א טיפער ערנסטקייט און זיי האבען געמאכט דעם איינדרוק, ווי זיי ווארטען אויף א משפט פון א שטאנד געריכט. איצט אבער זעהט מען שוין אויף זייערע פנים'ער פרעהליכערע מינעט. עס ווייזט זיך ארויס, אז זיי האבען זיך שוין צו זייערע צרות צוגעוועהנט.

בעת א עדות, א פאליציאנט, שטעלט זיך אוועק נעבען א פרוי, וואס זיצט אויף דער בעשולדיגונגס-באנק, אין וועלכער ער גלויבט, אבער נישט אויף זיכער, צו דערקענען איינע פון די דויפט-דעמאנסטראנטקעס ביי דער סטאראסטווא, — ווייל זי געהט איינגעהילט — טראגט דער גרויסער היץ אין געריכטס-זאל — אין א וואלענעם ווינטער שאל, בעפעהלט איהר דער פארזיצענדער, אז זי זאל טון זיך דעם שאל אראבנעהמען. תיכף טוט זי דאס אויס'ן בעפעהל פון פארזיצענדען, און דער עדות דערקענט אין איהר די זעלבע פרוי, וועלכע ער האט דעמאלט געזעהן און וועגען וועלכער ער האט אויך איצט דערצעהלט. דאס איז א פרוי אין די מיטעלע יאהרען מיט א בובי-קאפ, און ווען זי האט פון זיך אראבגענומען דעם שווערען שאל האט זי מיט איהרע צושויבערטע האר אויסגעזעהן ווי איינע פון יענע פרויען, וואס האבען זיך בעטייליגט אין שטורם אויף דער באסטיליע.

נאך צוויי וואכען זאגען די פערטיידיגער דארף דויערן דער גאנצער פראצעס.

משה ראזענבוים.

סענסאציאנעלע אפערע מיט 112 פערשוואונדענע וואגאנעס קוילען

צווישען די ווארשאווער קוילען-סוחרים האט דינסטאג ארויסגערופען א געוואלדיגע סענסאציע די ענטדעקטע גרויסע אפערע מיט 112 פערשוואונדענע וואגאנעס קוילען. ווי מען גיט איבער, האט א געוויסע אויבערשלעזישע קוילען-פירמע ארויסגעשיקט עטליכע צוגען מיט קוילען קיין ווארשא און אנדערע גרעסערע צענטרען. פלוצלונג זענען פון די צוגען קוילען פערשוואונדען געווארען אויף א געהיימניספולען אופן 112 וואגאנען, אזוי, אז די, פאר וועמען די קוילען אין ווארשא זענען געווען בעשטימט, האבען זיי נישט דערהאלטען. נאך א חקירה ודרישה האט זיך ארויסגעוויזען, אז די 112 וואגאנען קוילען זענען פונאנדערגעשיקט געווארען איבער פערשידענע שטעדט פון פוילען, דערפון איז א געוויסע אנצאהל געבליבען אין ווארשא. נאכהער זענען די וואגאנעס קוילען אבגענומען געווארען פון די סטאציעס אויף געפעלשטע פראכטען מיט אלע נויטיגע חתימות.

דער גלייוויצער פירמע איז א געוויסע צאהל פון די פערשוואונדענע 112 וואגאנעס קוילען געלונגען אפצוגראטעווען אין ווארשא, דורך בעצייטיגנס ענטדעקען די אפערע. די פירמע האט די ענטדעקונג געמאכט מיט דער הילף פון דער היגער פאליציי. ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, האט אן אנגעשטעלטער בעאמטער פון דער פירמע זיך גענומען צו א מאפולערער יודישער עקספעדיציע-פירמע אויף ביעלאנסקא גאס אין איהר געמאלדען, אז ער האט אויפ'ן אדרעס פון דער פירמע ארויסגעשיקט עטליכע צענדליג וואגאנעס קוילען צום פערקויפען אין ווארשא. פאר יעדען פערקויפטען וואגאן אויף דער בערזע פון די ווארשאווער קוילען-סוחרים וועט די עקספעדיציע-פירמע בעקומען איהר פראוויזיע. נישט האבענדיג קיין אהנונג, אז דאריין שטעקט עפעס אן אפערע, האט די עקספעדיציע-פירמע 3 וואגאנעס נוס-קוילען פערקויפט דעם קוילען-סוחר ב—ן. איצטער האט די געליטענע קוילען פירמע זיך גענומען צו דער עקספעדיציע-קאנטאר און צום סוחר ב—ן. אבער זיי ווייזען אויף, אז זיי האבען פון גארנישט געוואוסט. דער אפעריסט איז דערווייל נישטא. דאזיגען זייגע מיטהעלפער ווערען איצט איינגיגוויזן פערהאלטען. ביי דער דאזיגער אפערע וועט אויך די באהן-דירעקציע ליידען גרויסע היזקות. זי וועט דער געליטענער פירמע מוזען צוריק אומקעהרען דעם היזק פאר די פערשוואונדענע וואגאנעס קוילען.

אפעלאציע פון פראצעס וועגן די מיסברויכען אין פ. ק. א.

ווארשאווער אפעלאציע-געריכט רעהאביליטירט דעם ערמארדעטען לינדע און בעפרייט אלע אנגעקלאגטע.

מאנטאג און דינסטאג איז אין ווארשאווער אפעלאציע געריכט פארגעקומען די אפעלאציע פון פראצעס פון געוו. פינאנץ-מיניסטער און פרעזעס פון פ. ק. א. דעם ערמארדעטען הובערט לינדע, ווילהעלם באז און באגוסלאוו הוריניעוויטש, וועלכע זענען דורכ'ן קרייז-געריכט פערמשפט געווארען פאר מיסברויכען ביי די צושטעלונגען צום פ. ק. א. פון 1 ביז דריטהאלבען יאהר תפיסה און צו צאהלען גרעסערע סכומים געלד.

הובערט לינדע איז אנערקענט געווארען פאר שולדיג אין מיסברויכען מיט זיין מאכט און פון איהם צוגעפסק'נט לטובת דעם פ.ק.א. די סומע 1,427,725 זל. מיט פראצענטער.

פון דער געריכטס-וואקאנדע איז דער נאמען פון הובערט לינדע צוליב זיין טויט אויסגעשטראכען געווארען און עס ווערט נאר בעטראכט דער פראצעס לגבי די איבריגע צוויי אנגעקלאגטע.

אין ערשטען טאג פון פראצעס האט ארויסגערופען א סענסאציע די ערקלערונג פון איצטיגען פרעזעס פון פ.ק.א. ה' שמיד, אז פרוי וואנדא לינדע, די אלמנה נאכ'ן ערמארדעטען האט צוגעשיקט א בריף אין פינאנץ מיניסטעריום מיט א מעלדונג, אז עס איז דא א קונה אויף די עסטרייכישע באהן-אקציעס. דער קונה וויל פאר די אקציעס בעצאהלען דעם פולען פרייז מיט אלע פראצענטער און אזוי ארום וועט דער מלוכה-אוצר קיין שום היזק נישט האבען.

די דינסטאגדיגע געריכטס-פערהאנדלונג האט זיך אנגעהויבען מיט'ן המשך פון דער רעדע פון פראקוראר, וועלכער האט אונטערגעשטיצט דעם אורטייל פון קרייז-געריכט און געפאדערט די אנקלאגע פון די פערמשפט'ע אפצוווארפען.

דאן האט דער פארשטעהער פון דער גענעראל-פראקוראטאריע ראט ווערנער געהאלטען א 3 שעה'דיגע רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז אויב די גענעראל-פראקוראטאריע האט נישט אפעלירט געגען דעם אורטייל, איז עס געשעהן צוליב דעם טראגישען פארפאל, וואס האט זיך פערלאפען ערב דעם אורטייל און דאן צוליב די אינערליכע געשעהנישען אין פ. ק. א.

דער רעדנער הא׳לט, אז דער אורטייל פון קרייז-געריכט איז געווען א מילדער און ער פאדערט איהם בעשטעטיגען.

נאך א לענגערער בעראטונג האט דאס אפעלאציע-געריכט פערעפענטליכט דעם פסק-דין, לויט וועלכען דער אורטייל פון קרייז-געריכט ווערט קאסירט און אלע פערמשפט'ע, סיי אויף תפיסה, סיי אויף געלד, ווערען פולשטענדיג בעפרייט.

דער אורטייל האט ארויסגערופען א געוואלדיגע סענסאציע, דאן די בעשווערענדע ערקלערונגען פון די עדות געגען לינדע'ן האבען געמאכט אזא שטארקען איינדרוק, אז א מיליטערישער סיפרזשאנט האט דערשאסען לינדע'ן.

בעפאר איהר געהט קויפען,

איבערצייגט אייך, אז נאר ביי אונז קענט איהר בעקומען צו די ביליגסטע קאנקורענץ-פרייזען!

א בעט מיט וועגטלעך. חייס אדער ברוין געמאהלט 15 זל. א פעלד-בעט—14 זל. ספארט-וואגען—58 זל., ווי אויך די איבעראל-בעוואוסטע פאטענטירטע פארוועלכע מיר נעראנטירען

פעלד-בעטען Palma-Patent.

אויף לאגער געפינט זיך שטענדיג א גרויסער אויסוואהל ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך שאטקעס און געבעטע מאטראצען. ביליגסטע פרייזען! רעיעלע בעהאנדלונג

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-86

זעמטליכע רעפעראטורען ווערען אנגענומען.

„די שווארצע כריזאנטעמע".

(54

עקזאטישער ראמאן.

...שוינט און איינער פון די אנוועזענדע, א כינעזער האבען זיך געלאזט אויף א לודקע צו דעם צוגעגרייטען שיפעל.

באלד נאך זיי האט ווי א שאטען נאכגעשוועבט עפיס א טילועט פון א מענשען.

ווען די צוויי טשיטען האבען זיך אריינגעזעצט אין דער לודקע, האט דער מענשען-שאטען זיך שטיל אריינגעווארפען אין וואסער און זעהר שטיל נאכגעשוואומען. ער איז באלד נאך די צוויי טשיטען אוגבעמערקט ארויפגעקראכען אויף דעם שיפעל ...ין פון א פינסטערען ווינקעל אויסגעקוקט און אויסגעהערט אלע פרטים פון דעם געפלאנטען אנפאל אויפ'ן דאקטאר לעווי.

דאס איז געווען דזוק-טשעי'ס א מענש.

47.

נאכ'ן באל.

כריזאנטעמא האט נישט געקענט שלאפען. עס האט איהר בעמאטערט דער געדאנק, אז איהר געליבטער געפינט זיך אין א געפאהר און אז זיין שונא איז דער מאהאראדזשא, דער זעלבער וועלכער איז אזוי גוט צו איהר און בעציהט זיך מיט אזא פאטערליכע אויפמערקזאמקייט צו יעדער איהר אפילו קלענסטען וואונש. דער מאהאראדזשא איז איהר געליבטענס און הייסט עס אויך איהר שונא אויף לעבען און טויט. וואו זוכט מען הילף? די עלטערן זענען דערט אגען אונגליקליך. און אין דעם פיהלט זיך אויך שולדיג...

עס האבען איהר לעצטענס ווידער אנגעהויבען מאטערן רעקליכע חלומות.

עס קומט צו איהר אין חלום דער פערשטארבענער ברודער ...י זעהט איהם אין דער זעלבער זילבער-קימאנא ווי זי האט איהם געזעהן אין דעם טרויער-שטוהל אין געצען-צימער. זי פיהלט אפילו דעם ריח פון די ווייסע ליליען און זשאסמין, זי לעבט אין חלום ווידער און ווידער איבער די שרעקליכע מינוטען, וועלכע זי האט איבערגעלעבט, ווען זי האט זיך אראפגעלאזט פאר'ן טויטען קערפער פון איהר ברודער אויף די קניען און ווען עס האט זיך איהר אויסגעדאכט, אז ער קוקט אויף איהר מיט פארוואורף.

עטליכע מאל האט ער איהר זיך פארגעשטעלט אין אנ'עלעגאנטען פראק מיט דעם ארדער פון דער כריזאנטעמע אויף דער ברוסט, א פרעהליכער, א לעבעדיגער, ער האט מיט איהר גערעדט צארט און גוט, זי האט אבער מורא געהאט פאר איהם און איז ענטלאפען אין פארק און דארטען געזוכט דאס וואונדערשענע ארט וואו זי האט דאס ערשטע מאל דערפיהלט די זיסע קושען פון איהר געליבטען.

ער איז דא... ער ווארט ווידער אויף איהר, אויף זיין טייערער כריזאנטעמא, אבער ער איז אזוי בלייך, אזוי בלאס. אויסגעמאטערט, טרויעריג און שווייגט.

עס ווייזט זיך איהר אלץ, אז ער איז טויט...

זי גיט א געשריי און כאפט זיך א רגע אויף.

און באלד חלומט זיך איהר ווייטער. זי איז אויפ'ן ים. אויף דער „וויקטאריע" מען יאגט זיי נאך, מען שיסט און ארום פאלען טויטע... זי קוקט זיך אום, לעבען איהר שטעהט דער דאקטאר און שטרעקט צו איהר אויס די הענט, זי גיט זיך א ווארף צו איהם און פאלט אריין אין עפעס א פינסטערען תהום...

אין א קאלטען שווייס האט זיך כריזאנטעמא אויפגעכאפט.

זי האט געגלויבט, אז די אלע חלומות זענען נישט אומזיסט, אז דאס זענען פארצייכענס פון אן אונגליק.

ווי אזוי קעהרט מען דעם אומגליק אפ? זי קען זיך נישט ריהרען, זי ווייסט, אז יעדער איהר טריט ווערט נאכשפיאנירט.

מען קען דאך אבער נישט זיצען און נאר טראכטען ווענען געליבטען.

זי האט בעשלאסען איהם אנצושרייבען א בריף.

זי וועט פרובען איבערגעבען דעם בריף דורך דזשוק-טשעיען, דער שעף פון די גראזדוקען האט זיך אזוי געשוואוירען אין טרייהייט אין ליבע צו איהר... זי גלויבט איהם.

זי האט זיך אוועקגעזעצט ביים טיש און אנגעשריבען.

„טייערער מיינער!

איך ווייס, אז דו ביסט אין נאנאסאקי. מיר זענען ביידע ארומגערינגעלט מיט א באנדע שפיאנען און שונאים. א גאנצע מחנה „ווערבערס" ווארטען אויף דיר און ווילען דיך אריינגנארען אין א נעץ. זיי פארזיכטיג, ווייל דיין לעבען איז מיר טייערער פון מיינעם. אבער איך האב גוטע פריינד, זיי האבען מיר צוגעזאגט אפצוהיטען דיין לעבען צוליב מיר. זייער פאראל איז „כריזאנטעמא". דער, וועלכער וועט איבערגעבען דעם בריף, וועט דיר אויך געבען אנווייזונגען ווי אזוי דו זאלסט זיך פיהרען, כדי נישט ארייגצופאלען צו די שונאים אין די הענד אריין. דערווייל זיי געדולדיג און פארזיכטיג. דיינע אויף אייביג

כריזאנטעמא."

די פרינצעסין האט צוזאמענגעלעגט דעם בריף און בעהאלטען.

*

צום פאלאץ קאמאטסו איז צוגעפאהרען אן עלעגאנטע קארעטע.

— דערוויסט זיך באלד, ווער עס איז געקומען — האט בעפוילען די פרינצעסין איינער פון די קליינע בעדינערינס מוסמע.

— דזוק-טשעי — האט מען איהר געענטפערט.

די פרינצעסין האט אוועקגערופען די מוסמע.

— דא האסטו א בריף. גיב איהם איבער דעם וויקאנט דזוק-טשעי, נאר געדענק, אז איך האב דיר אנפערטרויט מיינעם א וויכטיגען סוד, איך וועל מיך אין דיר נישט ענטוישען?

— פרינצעסין, מיין לעבען איז שטענדיג אין דיין האנד און דיין ווילען. איך האב דיך אזוי ליב — האט די קליינע מוסמע א פערציטערטע געזאגט.

די פרינצעסין האט איהר געגעבען דעם בריף און זיך געזעצט מאכען דעם טואלעט.

פלוצים איז אין צימער אריינגעקומען די פרינצעסין-מוטער זי האט א קוש געגעבען די טאכטער, זי צארט ארומגענומען און געפרעגט:

— וואס איז מיט דיר, מיין קינד? זאג מיר, וואס עס מאטערט דיך, איך וועל דיך פערשטעהן, איך האב אליין אויך געליטען, געליבט...

(פארטזעצונג קומט)

פאַרוואָס?

זענען דאָ שעהנע ליפּען, וועלכע קיינער האָט נאָך קיינמאָל נישט געקושט...
זענען דאָ שעהנע פרויען, וועלכע מען מיידט אויס..
זענען דאָ ענערגישע מאַנספּערזאָנען, וועלכע האָבען נישט קיין ערפאָלג אין לעבען..

ווייל,

זיי באַנוצען נישט דעם איינציגען ראַדיקאַלען מיטעל געגען דעם שלעכטען ריח פון מויל, וואָס נור די אַליין פיהלען איהם נישט און וועלכער מאַכט אויסערגעוועהנליך ניט אָנגענעהם דאָס דערנעהנטערן זיך צו די

FERMENTINA

באַזייטיגט דעם העסליכען ריח פון מויל, פערהיט די ציין, שטאַרקט די יאַסלעס און מאַכט אנגענעהם דעם אָטעם
הויפּט סקלאַד אין פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.75 זל. פער שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ' בעקומען פּאַראויס 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאַכנאַהמע. 1819 היט זיך פאַר פעלשונגען

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונד, פרויען 12—3 נאָכט. 873

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאַדניע טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון שטשענקעס, גומענס, רושאַנסלעס, צאָהן-פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87
— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „סאָמאָך".

Dr. med. **Ludwik**
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונד.
Dr. med.

Mydło
Kollontay
z pralką
1845 גענעראַל-פערטרעטער אויף לאָדז:
S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

ס'איז געפונען געוואָרען

אַ וועקסעל אויף 200 זלאָטעס צאָהלבאַר ד. 28 מערץ, אויסשטעלער ש. א. קנאָבעל, אָרדרע שידלאָויסקי. דעם וועקסעל קען מען אָפּנעהמען אין אַדמ. נעגען אַנאָנס-קאַסטען. 1851

לעטשניצע פון דאָקטוירים וספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	9½—12 4—5
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1 5—6
ד"ר לובימש	הויט-און געשלעכט קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—2
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּר. ד-טשאַקרינגען, ווי שטשאַלען א. ז. וו. באָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-פּעשטראַהלונג, אַנטי-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אנגענומען אַלע ארט אַנאַליזען, ווי אורין, פּלעגמע און בלוט. 2130

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10 — 2 נ. מ.
ד"ר לאַזשינסקא סטאַראָפּאָלסקא	צאָהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia ...tego 1926 roku „o regulowaniu cen przetworów zbóż chle...ch, mięsa i jego przetworów oraz odzieży i obuwia przez ...aczenie cen" (Dz. U. R. P. No. 18 poz. 101), na Rozporzą...u Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. ...bezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku ...U. R. P. No. 91 poz. 527, art. 8), oraz na uchwale Magi...u m. Łodzi No. 355 z dnia 16 kwietnia 1926 r. — niniejszem ...je do publicznej wiadomości mieszkańcom m. Łodzi, co ...puje: Uchwałą Magistratu m. Łodzi No. 292 z dnia 29-go ...a 1927 r. zostały wyznaczone ceny maksymalne:

Na przetwory zbóż chlebowych za 1 kg.

1. Mąka pszenna I gat. w detalu . . Zł. 0.90
2. Chleb pszenny (bułki) „ . . . „ 1.25

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrow ...wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na tere...Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu. Zaznaczam, ...udnie z par. 10 i 11 wymienionego Rozporządzenia Rady ...trów winni żądania lub pobierania cen wyższych od wy...onych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych ...siębiorstw handlowych, będą ukarani przez władzę admi...cyjną pierwszej instancji według art. 4 rozporządzenia Pre...ta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1925 r. (Dz. U. R. P. ..., poz.527) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszed...użytku - **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10.000zł.**, ...dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych ...Karnych..

Łódź, dnia 30 marca 1927 roku.

Prezydent m. Łodzi (—) M. CYNARSKI

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַפּאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10-11 2-3 6½—7½
ד"ר רושאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1-2 7-8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	11-1½ 5-6
ד"ר סאָנמאַר	כירורגישע-קראַנקהייטען	3-4 1.1-2
ד"ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 5½-7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	4-6 10-12
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-פּאַנדהיילונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּלאָמבען, א. אז. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען ווי קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר באַשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאָמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוועסטער.
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטס אין דער שטאָט.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. טעגל.

Braun
פּאָלודניאָווא 28
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2
מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

אַנגעצייגענדע
אַ בעקעריי
צו באַקען מצות
מיט אַלע בעקוועמליכקייטען, אויך מיט אַ שיבער.
אַלעקסאַנדראָווסקאַ-גאַס 43.

ד"ר י. אינפעלד
וואוינט איצט אויף
וואָסכאָדניאַ 42
פּראַנט, 2. שטאָק. שפּרעכשטונדען פון 5—8 טעגליך

בעקאַנטמאַכונג.

די באַוואוסטע וואָר-שאַווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האָט ערעפנט -:- אין לאָדז, 16 בענעדיקטא 16
אַ מעבעל-לאַגער
קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, נייט-מאַשינען, ווי אויך גע... ראַמען. אַנטיקען און מאַלבען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די הע... פּרייזען קומט און איבערצייגט אייך

אכטונג, ציַיטונגס-פערשפּרייט...

שבת, ד. 2-טען אַפּריל, 7 אַ זייגער אין אָוונט קומט פאָר אין ... לאָקאַל, פּיעטרקאָווער 66

אַ דרינגענדע פערזאַמלונג

מיט בעטייליגונג פון פערשטעהער פון קולטור אמט ה' אפרים אליעזר וועלמ...
טאָג-אָרדנונג: 1) ליקווידאַציע פון שטרייק, 2) וועגען די שטרייק-ברעכער, 3) פ...
4) בעריכט פון די אונטערהאַנדלונגען מיט ה' ווינאָגראַד און ה. קאָזאַקעוויטש. אַלע מוזע...
בעמערקונג: אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּסח-אַקציע מוזען זיך אַלע חברים איבערע... רעגיסטרירען קען מען זיך פון זונטאָג, דעם 2-טען אַפּריל און טעגליך פון 8 ביז 10 ...
מיט אכטונג די פערוואַלטונג פון פ"פ פון ציַיטונגס-פערש...
אין פּוילען, אָפּטיילונג לאָדז.

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.

היינט און פאָלג. טעג! פאַר דערוואַקסענע!
דראַמע אין 2 סעריעס 12 אַקטען
„דער גלאָקען-ציהער פון נאָטר-דאַם"
(Dzwonnik z Notre Dame)
מיט **Lon Chaney** אין דער הויפּטראָלע.
פאַר יוגענד:
אויטאַ!... טעמפּאַ!... טאָם!...
דראַמע אין 8 אַקטען פון לעבען פון אַמעריק. קאָוובאָיען

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.
פּרייזען מעסיגע! גאַראַנטיע אויף צופּריידעניט.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-היילאינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Zaginiony została książeczka z Kasy Chorych na imię **M. Ch. Rakowsk**, zam. w Łodzi przy ul. Zakątnej 28. Znalazca zechce takową zwrócić pod powyższym adresem. 1849

אַבאָנעמענטס-פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן ... און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פערא... די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און בייַנאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז:
פאַר אַ מילימעטער-שורה.
פאָרן טעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. איבער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

...dawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.